

מילון לטיני-עברית

מפתח הקיצורים (הנוהגים במילון ובספר)

- abl.* = *ablativus* אַבְלָטִיבּוֹס
abs. = *absolutus* אַבְסוֹלֻטוֹס (עצמאי)
acc. = *accusativus* אַקְוּסָטִיבּוֹס
ACI = *accusativus cum infinitivō* אַקְוּסָטִיבּוֹס כְּמוֹן וְבָאֵן
act. = *actīvum* פָּעֵיל
adi. = *adiectīvum* שֵׁם תְּוָאֵר
adi. poss. = *adiectīvum possessīvum* שֵׁם תְּוָאֵר קְנִיִּי
adv. = *adverbium* תְּוָאֵר הַפּוּעַל
comp. = *comparatīvus* דָּרְגַת הַיְתָרוֹן
con./coni. = *coniunctīvus* קּוֹנִינְקְטִיבּוֹס (דרך התילוי)
coni. = *coniunctiō* מִילְתַּחֲבּוֹר
dat. = *datīvus* דִּטְבּוֹס
dep. = *dēpōnēns* דְּפּוֹנְנִיטִי
enclit. = *encliticus, a, um* אַנְקְלִיטִי (הנשען על המילה שלפניו)
f. = *fēminīnum* נְקָבָה
fut. = *futūrum* עַתִּיד
gdv. = *gerundīvum* גְּרוּנְדִּיבּוֹס
gen. = *genetīvus* גְּנוּטִיבּוֹס
gnd. = *gerundium* גְּרוּנְדִּוּם (שם הפעולה)
imper. = *imperatīvus* צִיוּוִי (דרך הציוויל)
impers. = *impersonāle* (sc. *verbum*) אִימְפּרְסּוֹנְלִי, לֹא אִישִׁי, סְתָמִי
impf. = *imperfectum* אִימְפּרְפְּקְטוֹם
ind. = *indicatīvus* אִינְדִּיקְטִיבּוֹס (דרך החיווי)
indecl. = *indeclīnābile* (sc. *nōmen*) שָׁאֵית מְטוּה (יִיְאָמֶר עַל שְׁמוֹ)
indef. = *indēfīnitūm* סְתָמִי/כָּלִילִי
inter. = *interiectiō* מִילְתַּחֲמָה
m. = *māsculīnum* זָכָר
n. = *neutrūm* סְתָמִי/גָּנוּטוֹרָוּס
N.B. = *notā bene*, שִׁים/שִׁמְיִם לְבָבָן
NCI = *nōminatīvus cum infinitivō* בְּינְנוּי מוֹשָׁלָם סְבִיל/בְּינְנוּי פָּעָול ī passīvā
part. = *participiūm* בְּינְנוּי
particula = מִילְתַּחֲמָה טָעם, מִילְתַּחֲמָה של שאלת או חיבור
pass. = *passīvum* סְבִיל

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
2022 אַבְרָהָם אַרְוָאֵטִי: מִבּוֹא לְלַטִּינִיתָא, 2022

<i>perf.</i>	= <i>perfectum</i>
<i>pl.</i>	= <i>plūralis</i>
<i>plqpf.</i>	= <i>plūs quam perfectum</i>
<i>pos.</i>	= <i>positīvus</i>
<i>possess.</i>	= <i>possessīvus, a, um</i>
<i>praep.</i>	= <i>praepositiō</i>
<i>praes.</i>	= <i>praesēns</i>
<i>pron.</i>	= <i>prōnōmen</i>
<i>pron. demons.</i>	= <i>prōnōmen dēmonstrātīvum</i>
<i>pron. indef.</i>	= <i>prōnōmen indēfīnitūm</i>
<i>pron. inter.</i>	= <i>prōnōmen interrogātīvum</i>
<i>pron. pers.</i>	= <i>prōnōmen personāle</i>
<i>pron. ref.</i>	= <i>prōnōmen reflexīvum</i>
<i>pron. rel.</i>	= <i>prōnōmen relātīvum</i>
<i>sc.</i>	= <i>scīlicet, dāhiyyūn</i>
<i>semi-dep.</i>	= <i>sēmi-dēpōnēns</i>
<i>sg.</i>	= <i>singulāris</i>
<i>subs.</i>	= <i>substāntīvum</i>
<i>sup.</i>	= <i>supīnum</i>
<i>super.</i>	= <i>superlātīvus</i>
<i>v.</i>	= <i>verbūm</i>
<i>v.s.</i>	= <i>vidē suprā</i>
<i>voc.</i>	= <i>vocātīvus</i>

A

ā, ab (praep. + abl.)	מ-, הרחק מ-, מן ; מאז ; על ידי
abdō, abdere, abdidī, abditum (v.)	לחסתר, להחביא (v.)
abdūcō, abdūcere, abdūxī, abductum (v.)	להרחק, לנתק, להוביל ... הרחק מ- ; להסיט ; לחטוף (v.)
abeō, abiēre, abiī, abitum (v.)	להתרחק, לлечט מ-, להסתלק (v.)
abiciō, abicere, abiēcī, abiectum (v.)	להשליך, לגרש, לסלק ; להשפיל, להנמק (v.)
abiēgnus, a, um (adi.)	של עץ אורן, עשוי אורן
abripiō, abripere, abripūī, abreptum (v.)	לגוזל בכוח, לחטוף (v.)
absēns, absentis (adi.)	נעדר, שאינו נמצא
absolvō, absolvere, absolvī, absolūtum (v.)	לזופות, למחול ; לשחרר (v.)
abstinēns, abstinentis (adi.)	מתוון
abstrahō, abstrahere, abstrāxī, abstractum (v.)	למשוך מ- , לגרור הרחק מ- (v.)
absum, abesse, āfuī, --- (v., part. fut.: āfutūrus)	לרחוק מ- , להיות מרוחק ; להיעדר
absurdus, a, um (adi.)	טפשי, חסר היגיון, מגוחך
abūtor, abūtī, abūsus sum (v. dep. + abl.)	לנצל (עד תום/לרעה), להשתמש לרעה ב-

©

ac (coni.) -ן

corrha ش-, נוסף ש-
accēdit, accēdere, accēdit, accessum est (v. impers.)
korraה ש-, נוסף ש-
accēdō, accēdere, accessī, accessum (v.)
לבואה אל, לגשת, להתקרבות; להסכים
להזדיל, להציג (v.)
accēdō, accēdere, accēndī, accēnsum (v.)
ליפול; לקרות (ל-), להתרחש; (בעבר) אירע, אירע ש-
accēpī, accipere, accēpī, acceptum (v.)
לקבל (v.)
להתאים, להרכיב (v.)
accēsō, accēsāre, accēsāvī, accēsātum (v.)
להאשים
ācer, ācris, ācre (adi.)
חד; מר; חריף; נוקב; אלים; גס; מחוספס
acerbus, a, um (adi.)
מר; חריף; נוקב; צורב; אלים; גס; מחוספס
acervus, ī (m.)
ערמה
Achillēs, Achillis (m.)
אכילים
מערך קרב (ובהשאלה: מערכת, מלחמה); טור חיילים; צבא; קצה, חוד; מבט (f.)
aciēs, aciēī (f.)
לנוח, להירגע, למצוא מרגועה ב-
acquiēscō (adquiēscō), acquiēscere, acquiēvī, acquiētum (v.)
acriter (adv.)
בחיורף נפש, בעוז.
אל עבר, אל, ל-, כלפי; בסביבות; עד (ad (praep. + acc.))
למסורת, להקדיש, להצמיד, להפקיד בידי (v.)
addīcō, addīcere, addīxī, addictum (v.)
להוציאר
addō, addere, addidī, additum (v.)
להובייל/להנהיג אל; להשפיע, להניע; לאלא (v.)
addūcō, addūcere, addūxī, addūctum (v.)
ממש, אכן; עד כדי כך, כה, כל כך (adv.)
adeō (adv.)
adeō, adīre, adīī, aditum (v.)
לגשת, להתקרבת
adferō (aff-), adferre, attulī, adlātum (v.)
לשאת אל, להביא, לגרום (v.)
להשפיע; להתייחס; לייסר; (בسبب) ללקות
adficō (aff-), adficere, adfēcī, adfectum (v.)
להתקיף
adgredior, adgredī, adgressus sum (v. dep.)
להתקיף
adhūc (adv.)
עד כאן; עד עתה; עדין
aditus, aditūs (m.)
גישה
adiungō, adiungere, adiūnxī, adiūnctum (v.)
לצרף, לרתום
adiuvō, adiuvāre, adiūvī, adiūtum (v.)
לסייע, לעזר ל-
administer, administrī (m.)
ממונה, משגיח
admīrō, admīrārī, admīrātus sum (v. dep.)
להתפלא, להשתאות
admodum (adv.)
מאוד; למורי, לחלוtiny
להזכיר, ליעץ, להציג; להזuir, להזכיר (v.)
admoneō, admonēre, admonuī, admonitum (v.)
להזעיר, להזעיר, להזuir, להזכיר (v.)
adoperiō, adoperīre, adoperuī, adopertum (v.)
לכשות
adorior, adorīrī, adortus sum (v. dep.)
להתקיף, לתקוף, מקום על (v.)
adsideō, adsidēre, adsēdī, --- (v.)
להתיישב (v.)
adspectus, adspectūs (m.)
התבוננות, הסתכלות; מבט, ארשת פנים
adsum, adesse, adfuī, --- (v., part. fut.: adfutūrus)
לנפוח, להיות נכון, להימצא
adulēscēns, adulēscentis (adi.)
צעיר (תוואר ושם עצם), עלם, בחור

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
2022
abrahem Arouatty: מבוא ללטינית, 2022

adulēscētia, ae (f.)
 adveniō, advenīre, advēnī, adventum (v.)
 לבוא, להגיע
 adventus, adventūs (m.)
 הגעה, ביאה
 adversor, adversārī, adversātus sum (v. dep. + dat.)
 להתנגד ל-
 adversus, a, um (adi.)
 אשר פונה קדימה, קדמי, חזיתי
 advertō, advertere, advertī, adversum (v.)
 לכוון, להפנות אל/כלפי
 advocātiō, advocātiōnis (f.) ; השות, פנאי (f.)
 זימון (משפטתי)
 aedēs, aedis (f.)
 מקדש
 aedēs, aedium (f. pl.)
 בית
 aedificium, ī (n.)
 מבנה
 aedificō, aedificāre, aedificāvī, aedificātum (v.)
 לבנות (v.)
 aeger, aegra, aegrum (adi.)
 חולה
 Aegīna, ae (f.)
 איגינה
 aegrē (adv.; super.: aegerrimē)
 כמעט שלא, בקושי
 aegrōtō, aegrōtāre, aegrōtāvī, --- (v.)
 לחлот, להיות חולה (v.)
 Aegyptus, ī (f.)
 מצרים
 aemulus, ī (m.)
 תלמיד נלהב, חסיד
 Aenēās, Aenēae (m.)
 אינאס (גיבור טרויאני)
 Aeolus, ī (m.)
 אiolוס (מלך הרוחות במיתולוגיה היוונית)
 באופן שווה (ל-), באותו מידה (כמו)
 aequē, aequē ac/quam (adv.)
 שווה ; שליו, רגוע ; צודק, הוגן
 aequus, a, um (adi.)
 āēr, āeris (m., acc. sg.: āera)
 אוויר
 aes, aeris (n.)
 נחשת ; ארד
 aestimō, aestimāre, aestimāvī, aestimātum (v.)
 להעריך, לאמוד
 aetās, aetātis (f.)
 זמן החיים, חיים ; תקופה, עידן, דור ; גיל
 aeternus, a, um (adi.)
 נצחי, אין סופי
 afflīgō (adf-), afflīgere, afflīxī, afflīctum (v.)
 לדכא, ליטיר, להכות (v.)
 Afrānius, ī (m.)
 אפרניאוס (שם פרטיה)
 Āfrī, īrum (m. pl.)
 אנשי אפריקה (הכוונה בעיקר לאנשי קרטגו)
 Āfrica, ae (f.)
 אפריקה
 Āfricānus, ī (m.)
 אפריקנוס (כינויים של שני הסקיפיוונים)
 ager, agrī (m.)
 שדה, חלקת אדמה
 agger, aggeris (m.)
 סוללה, תל עפר
 agmen, agminis (n.)
 מיל, גדור ; צבא
 agnōscō, agnōscere, agnōvī, agnitum (v.)
 לזהות (v.)
 agō, agere, ēgī, āctum (v.)
 להניע, להפעיל ; לנחל, לבצע ; להוביל, לנוהג ; לדון ; לשאת (v.)
 קדימה, הבה (צורות ציווי המשמשות להבעת זירוז)
 agricola, ae (m.)
 חקלאי, איכר

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 אברהם אראוטי : מבוא ללטינית

Αἰας (בן טָלְמֹן, מגיבוריו היוונים במלחמות טרויה) (m.)
αιό (2 sg.: aīs, 3 sg.: aīt, 3 pl.: aīunt) (v.) לומר, לטעו
Albānus, a, um (adi.) איש אַלְבָה
albus, a, um (adi.) לבן, צחור
Alcibiadēs, is (m.) אלקיביאדס (מצבאי אתוני בעת המלחמה הפלופונסית)
ālea, ae (f.) משחך מזל (עם הטלת קוביות); (בשאלת) פור
āleātor, āleātōris (m.) מהמר, קוביוּסְטּוֹס
Alexander, Alexandrī (m.) אלכסנדר
aliēnus, a, um (adi.) זר, נכרי; שאינו ידוע, שאינו מופר; מנופר; השיך לוולדת/אחר
aliquandō (adv.) פעם, לפנים; ביום מן הימים (לעתיד); סוף כל סוף
aliquī, aliqua, aliquod (pron. indef. adi.) איזשהו, איזושהי
aliquis, aliquid (pron. indef. subs.) מישחו, מישחי, משהו
aliquō (adv.) במקום כלשהו
alius, alia, aliud (adi.) אחר, שונה
אליה... ואלה... אלה... ויתר... חלקם... חלקם... אליה...
alius aliud facilitates אחרה זה עושה כך, ומשנהו – אחרת
alliciō (adl-), *allicere, allēxī, allectum* (v.) למשוך, לפתות
alō, alere, aluī, altus/alitus (v.) להזין, לטפח, לקיים, לגדל
alter, altera, alterum (adi.) אחר (מבין שניים), שני
altus, a, um (adi.) גבוה ; عمוק
amābilis, amābile (adi.) חביב, גָּלְבָב
ambiō, ambīre, ambiī, ambitum (v.) לכלת סביר, להקיף ; לחזור אחר קולות בוחרים
ambulō, ambulāre, ambulāvī, --- (v.) לטויל, להתהלך
amīcitia, ae (f.) **דידות**
amīcus, a, um (adi. + dat.) חבר, ידיד
amīcus, ī (m.) חבר, ידיד
āmittō, āmittere, āmīsē, āmissum (v.) לאבד
amnis, amnis (m.) נחר, נחל
amō, amāre, amāvī, amātum (v.) לאחוב
amor, amōris, (m.) אהבה
amplus, a, um (adi.) גדול, רחב ידיים, מרוויח ; שופע ; נפלא, מובהך
an, anne (coni.) או (בפתח המשפט השני בשאלת כפולות) ; או שמא
angulus, ī (m.) זווית, פינה
angustiae, ārum (f. pl.) מעבר צר (בחבריהם) ; קושי, מצוקה
angustus, a, um (adi.) צר
anima, ae (f.) נפש, נשמה
animadvertisō, animadvertere, animadvertī, animadversum (v.) לשים לב - ; להבחין ב-
animal, animālis (n.) חייה, בעל חיים

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 : מבוא לلاتינית,abrham Arouatty

נפש,عقل, רוח ; אומץ, עוז רוח (במובן זה לעתים ברבים) (ī m.)
 animus, ī (m.)
 שנה (ī m.)
 annus,
 קודם, לפני כן, לפנים (ī m.)
 ante (adv.)
 ante (praep. + acc.)
 קודם, לפני (ī m.)
 antequam, ante quam (coni.)
 עד ש-, בטרם ; עד ש-
 antīquus, a, um (adi.)
 עתיק, ישן, קדמאי
 Antōnīus, ī (m.)
 אנטוניויס
 antrum, ī (n.)
 מערה
 aperiō, aperīre, aperūī, apertum (v.)
 לפתוח
 apertē (adv.)
 בגלי
 Apollō, Apollinis (m.)
 אפולו
 להיראות, להופיע, להיות גלי, להיות ברור, להתחווור
 appārēō, appārēre, appāruī, --- (v.)
 להיראות, להופיע
 appellō, appellāre, appellāvī, appellātum (v.)
 לקרוא, לקרוא
 appellō, appetere, appetīvī, appetītum (v.)
 לבקש, לשאוף ל-, להיות נלהב/להוט אחר ; להתקרב (v.)
 apud (praep. + acc.)
 אצל (גם במשמעות : ביצירות של)
 נושא הנשר, נושא הנס (בלגיו הרומי) (m.)
 נושא הנשר
 Aquītānī, òrum (m. pl.)
 אקוואיטאים (עם בדרות-מערב גאליה)
 Arar/Araris, Araris (m., acc. sg.: Ararim) (m.)
 אָרָר (נהר בגאליה, שמו כיום : סזון [במזרחה צרפת])
 arātrum, ī (n.)
 מחרש
 arbitror, arbitrārī, arbitrātus sum (v. dep.)
 לחשוב, לסבור
 arbor, arboris (f.)
 עץ
 Arcadia, ae (f.)
 ארקדייה (חבל ארץ במרכז הפלופונסוס)
 arceō, arcēre, arcuī, --- (v.)
 להרחק, להזיז ; להגביל
 arcus, arcūs (m.; dat./abl. pl.: arcubus)
 קשת
 ardeō, ardēre, arsī, arsum (v.)
 לבוער, לעלות באש (v.)
 argentum, ī (n.)
 כסף (חן מתכת חן מטבח)
 Ariovistus, ī (m.)
 אַרְיוֹבִיסְטוּס (מנהיג גרמאני, קיסר ניצחו ב-58 לפנה"ס)
 arma, òrum (n. pl.)
 נשק, כלי נשק
 armātus, a, um (adi.)
 שימוש
 armō, armāre, armāvī, armātum (v.)
 לחמש, לציד בכלי נשק (v.)
 arō, arāre, arāvī, arātum (v.)
 לחרוש
 arrogantia, ae (f.)
 יוהרה, גאוותנות, גבהות לב
 ars, artis (f.)
 אומנות, אומנות ; עיסוק, מיומנות
 Artaphernēs, Artaphernīs (m.)
 אַרְטָפֶרְנִיס (שם פרטוי, מצביה בצבא הפרסים)
 arx, arcis (f.)
 מצודה
 asper, a, um (adi.)
 גס, מוחספס ; נוקשה ; אלים, אכזר, תקף ; סוער
 aspiciō, aspicere, aspēxī, aspectum (v.)
 להסתכל, להתבונן ב-

©

Abraham Arouet: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022
 אברהם ארוואי : מבוא ללטינית, 2022

assiduē (adsiduē) (adv.) **בשקדנות, בעקביות**
astō (ads-), astāre, astifī --- (v.) **לעמד ליד/בקרבת**
asylum, ī (n.) **מקלט**
at (coni.) **אבל, אלא, כי אם**
āter, ātra, ātrum (adi.) **שחור ; אפל**
Athēnae, ārum (f. pl.) **אתונה**
Athēniensis, e (adi.) **אתוני, בן אתונה**
atque (coni.) **ו-**
Atticus, ī (m.) **אטיקוס (טייטוס פומפוניוס אטיקוס, ידיד נפשו של קיירו)**
attineō, attinēre, attinuī, --- (v.) **לעכבר, לעצור ; להגיע, להציג ; להיות מעוניינו של**
auctor, auctōris (m.) **יוצר, מכוון, ממ齐亞, מחולל ; סופר מהימן, מקור**
auctōritās, auctōritatēs (f.) **כוח, שרה, סמכות**
audācia, ae (f.) **חוצפה, עוזה, מצח ; תעוזה, אומץ**
audeō, audēre, ausus sum (v. semi-dep.) **להיעז**
audiō, audīre, audīvī, audītum (v.) **לשמע, להאזין**
auferō, auferre, abstulī, ablātum (v.) **לשאת מ-, להסיר, לגוזל**
augeō, augēre, auxī, auctum (v.) **להגדיל, להגבר, להעצים**
Augustus, ī (m.) **אוגוסטוס**
auris, auris (f.) **אוזן**
aurum, ī (n.) **זהב**
aut (coni.) **או**
autem (coni.) **אבל, אף על פי כן, מן הצד الآخر, לעומת זאת (מילה זו אינה מופיעה בפתח משפט)¹**
auxiliōr, auxiliārī, auxiliātus sum (v. dep.) **לעזר, לסייע**
auxilium, ī (n.) **עזרה, סיוע**
avāritia, ae (f.) **קמץנות, חמדנות, תאווה בצע**
avārus, a, um (adi.) **קמץן, חמדן, תאב בצע**
(aveō), avēre, ---, --- (v.) **להיות בטוב (משמש רק בציויי כברכת שלום לבאים וליוצאים)**
avidus, a, um (adi. + gen.) **להוט, חומד, תאב**

B

barbaria, ae (f.) **ארץ זורה**
Barca, ae (m.) **ברקה (שם פרטוי)**
beātus, a, um (adi.) **מאושר, משגשג, מבורך**
Belgae, ārum (m. pl.) **בלגיים (עם שוחר מלחמה בצפון גאליה)**
bellicus, a, um (adi.) **מלחמתי, שייך לענייני קרבות ומלחמה**
bellum, ī (n.) **מלחמה**
bellus, a, um (adi.) **יפה**

¹ מילה זו ואחרות כדוגמתה (אשר תצוינה במילון) תופעה בדרך כלל לאחר המילה הראשונה במשפט.
מילות חיבור אלה קריויות *coniunctiōnēs postpositōvae*

bene (adv.) היטב
 beneficium, ī (n.) טובה, חסד
 bīduum, ī (n.) יומיים
 bis (adv.) פעמיים
 blandior, blandīrī, blandītus sum (v. dep.) להחניף, להתחנן, להקסים
 blandus, a, um (adi.) נעים, עדין, מקסים
 bonus, a, um (adi.) טוב
 bōs, bovis (m.) שור, פר
 brevis, breve (adi.) קצר
 Britannia, ae (f.) בריטניה
 Brūtus, ī (m.) ברוטוס

C

caedēs, caedis (f.) חרג, טבח, קטל, רצח
 caelum, ī (n.) שמיים, רקיע
 Caesar, Caesaris (m.) קיסר (שם פרטי)
 calamitās, calamitatis (f.) אסון, פגעה
 calefaciō, calefacere, calefēcī, calefactum (v.) לחם
 caleō, calēre, caluī, --- (v.) להיות חם, להוות
 calliditās, calliditatis (f.) עורמה, נכלוליות, תכשכנות
 callidus, a, um (adi.) ערמוני, ממולח ; מנוסה, מiomן
 campus, ī (m.) שדה
 candidus, a, um (adi.) לבן, בוהק, זוהר ; טהור, ללא רבב ; שמח ; משגשג
 canis, canis (m., gen. pl.: canum) כלב
 canō, canere, cecinī, cantum (v.) לשיר, לזרם
 cantō, cantāre, cantāvī, cantātum (v.) לשיר, לנגן
 cantus, cantūs (m.) שיר, מזמור ; תרואה
 capiō, capere, cēpī, captum (v.) לתפוס, ללכוד, לשבות (لتפוס שבויים)
 Capitōlium, ī (n.) קפיטוליום, הגבעה הקפיטולינית (ברומא)
 captīvus, ī (m.) שבוי, אסיר
 captō, captāre, captāvī, captātum (v.) לתפוס, ללכוד ; לאروب (v.)
 carcer, carceris (m.) כלא, בית האסורים
 careō, carēre, caruī, --- (v. + abl.) לחסור, להיות בלי/לא
 carmen, carminis (n.) שיר
 carrus, ī (m.) עגלת (בעלט ארבעה גלגליים)
 Carthāginiensis, Carthāginiensis (m.) בן קרתגו, איש קרתגו
 Carthāgō, Carthāginis (f.) קרתגו
 cārus, a, um (adi.) יקר, אהוב
 Cassiānus, a, um (adi.) של קאסיאס (ראו הביטוי להלן)

המלחמה נגד קאסיאוס (שבה הובסו הרומים בידי ההלווטים) bellum Cassiānum
 מבצר, מצודה castellum, ī (n.)
 מחנה castra, ūrum (n. pl.)
 נפילה, מפלה, חורבן ; מקרה, הזדמנויות cāsus, cāsūs (m.)
 קטילינה Catilīna, ae (m.)
 קאטו (מרקוס פורקיויס קאטו, הקנסוֹר) Cato, Catōnis (m.)
 קטולוס Catullus, ī (m.)
 סיבה ; הזדמנויות causa, ae (f.)
 ללמד סגורה (בבית הדין) ; לטען טענה causam dīcere
 למען, בעבר, בכלל causā (praep. + gen.)
 להיזהר (מ-) caveō, cavēre, cāvī, cautum (v. + acc./dat.)
 לצעוד, לפסוע ; להיכנע, לוטר cēdō, cēdere, cessī, cessum (v.)
 מהיר celer, celeris, celere (adi.)
 מהירות, זריזות, חיפזון celeritās, celeritātis (f.)
 במהירות, מהר celeriter (adv.)
 קלטים (היישבים בغالיה התקינה) Celtae, ārum (m. pl.)
 סעוד cēnō, cēnāre, cēnāvī, cēnātum (v.)
 לשкол, להעיר, לסביר ; להציג, לטען (v.) censeō, censēre, censuī, censem (v.)
 מפקד (של קנטוריה), קצין centuriō, centuriōnis (m.)
 קֶרֶס (אלת התבואה) Ceres, Cereris (f.)
 להבחין, לראות, לתפוס (במחשבה) cernō, cernere, crēvī, crētum (v.)
 בודאי, לבטח certē (adv.)
 ודאי ; קבוע ; מסוים certus, a, um (adi.)
 ליידע, להודיע - certiōrem facere
 אייל cervus, ī (m.)
 להתעכ卜, להשתחות ; לחזול, להפסיק cessō, cessāre, cessāvī, cessātum (v.)
 השאר, היתר, שאר ה- cēterī, ae, a (adi. pl.)
 יתרה מזו, נוסף על זה cēterum (adv.)
 מזון, אספקה ; דגן cibāria, ūrum (n. pl.)
 מזון cibus, ī (m.)
 קיקרו Cicero, Cicerōnis (m.)
 בסביבות ; בקרוב circiter (adv.; praep. + acc.)
 היקף circuitus, circuitūs (m.)
 להקיף, לכתר circumdō, circumdāre, circumdēdī, circumdātum (v.)
 לשאת סביב/ לכל מקום circumferō, circumferre, circumfūlī, circumfūlātum (v.)
 לצורך על, לכתר circumsedeō, circumsedēre, circumsēdī, circumsessum (v.)
 לכתר, לאגן, להקיף circumveniō, circumvenīre, circumvēnī, circumventum (v.)
 קרוב יותר citerior (m./f.), criterius (n.) (adi. comp.)

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 אברם אראוטי: מבוא ללטינית

גאליה שמדרום לאלפים, צפון איטליה citerior Gallia
 citō (adv.) מהר, במהירות, בחופזה
 citus, a, um (adi.) מהיר, זרי
 cīvīlis, cīvīle (adi.) אזרחי
 cīvis, cīvis (m./f.) אזרח, אזרחית
 cīvitās, cīvitātis (f.) מדינה; עיר; קהילת אזרחים; שבט; אזרחות
 clāmō, clāmāre, clāmāvī, clāmātum (v.) לקרוא, לזעוק, לצעק
 עזקה, צעה, רעש
 clārus, a, um (adi.) ברור; ידוע, נודע
 classis, classis (f.) צי; צבא; 'כיתה' (מעמד חברתי ברומא הקדומה, שנקבע על פי שומת רכוש)
 claudō, claudere, clausī, clausum (v.) לסגור; לכלא
 clēmēns, clēmentis (adi.) מתון, רגוע, שקט; נעים מזג, שלוחן, רחום
 coēmō/coēmō, coēmere, coēmī, coēmptum (v.) לרכוש, לקנות
 coēō, coīre, coīnī, coitum (v.) לבוא יחדיו, להתאסף, להתאחד
 coepī, coepisse, coeptum (v.) התחלה (נוטה בזע פרפקטים בלבד)
 coērceō/coērceō, coērcēre, coērcuī, coērcitum (v.) לרשון, להגביל, לדכא
 cōgitātiō, cōgitātiōnis (f.) מחשبة
 cōgitō, cōgitāre, cōgitāvī, cōgitātum (v.) לחשוב
 cōgnitiō, cōgnitiōnis (f.) הכרה, ידיעה; התודעות; רעיון, מחשبة
 cōgnōscō, cōgnōscere, cōgnōvī, cōgnitum (v.) להתודע, ללמד, להבין; (פרפקטום): לדעת
 cōgō, cōgere, coēgī, coāctum (v.) לאlez, להכריח; לאסוף
 cohortor, cohortārī, cohortātus sum (v. dep.) לעודד, לדברבו, לזרז
 colligo, colligere, collēgī, collēctum (v.) לאסוף
 collis, collis (m.) גבעה
 colō, colere, coluī, cultum (v.) לטפח; לטפל ב-, לדאוג לרוחות...; לסгод
 combūrō, combūrere, combūssī, combūstum (v.) לשורף, להבעיר
 commeātus, commeātūs (m.) אספקה
 commemorō, commemorāre, commemorāvī, commemorātum (v.) להזכיר, לספר, לגולל
 committō, committere, commīsī, commissum (v.) לצרף, לאחד; להפקיד בידי; להתחיל; לבצע
 committere proelium/pugnam לפתוח בקרב
 commodē (adv.) כהלה, כראוי, בכשרונו, במילומנות; בנועם
 commoveō, commovēre, commōvī, commōtum (v.) לעורר, להסער, להטריד; להשפיע, להניע
 communis, communē (adi.) משותף
 commūtatiō, commūtatiōnis (f.) שינוי, תמורה
 commūtō, commūtāre, commūtāvī, commūtātum (v.) לשנות
 comparō, comparāre, comparāvī, comparātum (v.) להכין, לכונן; לאחד, להרכיב; להשוות
 compēnsō, compēnsāre, compēnsāvī, compēnsātum (v.) לאזן, לפצות, לשקל כנגד
 complexus, complexūs (m.) חיבור

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
2022 אברהם ארוואטי: מבוא ללטינית

compōnō, compōnere, composuī, compositum (v.)
 prehendō, comprehendere, comprehēnsī, comprehēnsum (v.)
 comprobō, comprobāre, comprobāvī, comprobātum (v.)
 concēdō, concēdere, concessī, concessum (v.)
 concidō, concidere, concidī, --- (v.)
 conciliō, conciliāre, conciliāvī, conciliātum (v.)
 concilium, ī (n.)
 concitō, concitāre, concitāvī, concitātum (v.)
 concordia, ae (f.)
 concupīscō, concupīscere, concupīvī, concupītum (v.)
 condemnō, condemnāre, condemnāvī, condemnātum (v.)
 condiciō, condiciōnis (f.)
 condō, condere, condidī, conditum (v.)
 cōferō, cōferre, cōntulī, collātum (v.)
 cōferre in (תאריך) ל-(תאריך)
 sē cōferre, להתאסף אל, להתאסף
 להשלים, לסייע ; להחליש, להרוויש, להציג (v.)
 cōfidō, cōfidere, cōfīsū sum (v. semi-dep. + dat.)
 cōfirmō, cōfirmāre, cōfirmāvī, cōfirmātum (v.)
 congerō, congerere, concessī, congestum (v.)
 conglūtinō, conglūtināre, conglūtināvī, conglūtinātum (v.)
 cōniciō, cōnicere, cōniēcī, cōniectum (v.)
 coniūrātī, ūrum (m. pl.)
 coniūrātiō, coniūrātiōnis (f.)
 coniūrō, coniūrāre, coniūrāvī, coniūrātum (v.)
 conlocō (coll-), conlocāre, conlocāvī, conlocātum (v.)
 conloquor (coll-), conloquī, conlocūtus sum (v. dep.)
 cōnor, cōnārī, cōnātus sum (v. dep.)
 cōnsēndō, cōnsēdere, cōnsēndī, cōnsēnsum (v.)
 cōnsientia, ae (f.)
 cōnsīscō, cōnsīscere, cōnsīvī, cōnsītum (v.)
 להסביר על עצמו ; להביא על עצמו (v.)
 mortem sibi cōnsīscere, לאבד עצמו לדעת, להתאבד
 cōscrībō, cōscrībere, cōscrīpsī, cōscrīptum (v.)
 cōsentī, cōsentīre, cōnsēnsī, cōnsēnsum (v.)
 להסביר, להיות תמים דעתם, לאשר (v.)
 cōsequor, cōsequī, cōsecūtus sum (v. dep.)
 cōservō, cōservāre, cōservāvī, cōservātum (v.)
 לשמר, לשמר, לשמר
 cōnsiderō, cōnsiderāre, cōnsiderāvī, cōnsiderātum (v.)
 להתבונן ב-, לבחון, להסתכל, לשקל, לשקל
 cōnsilium, ī (n.)
 עצה, תוכנית, דעה, החלטה

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 : מבוא לلاتינית, אברם ארוטי

להגות/לטכש עצה *cōnsilium capere*
 להביט, להתבונן, להסתכל, לבחן (v.)
cōspicīō, cōspicere, cōspēxī, cōspectum (v.)
 יציבות ; עקביות
cōstantia, ae (f.)
 מוסכם/קבוע/ברור ש-
cōstat (v. impers.)
 קבוע, להחליט, להסכים ; לייעד (v.)
cōstituō, cōstituere, cōstituī, cōstitūtum (v.)
 לעמוד איתנו ; להתקדם
cōstō, cōstāre, cōstītī, --- (v.)
 להתרגל, להיות רגיל (v.)
cōnsul, cōnsulis (m.) (המשרה המידנית הבכירה מכל ברפובליקה הרומית)
cōsulāris, cōsulāre (adi.) (כשם עצם) קונסול לשעבר (v.)
 לדון ; להיועץ ; לדאוג ל-/לטובתו של
cōsulō, cōsulere, cōsulī, cōsultum (v. + acc./dat.)
 התדיינות, שיקול ; החלטה, קביעה, תוכנית
cōsultum, ī (n.)
 לשאים, להשלים ; לכלות (v.)
contēgō, contegere, contēxī, contēctum (v.)
 לכיסות, להסתיר
contēmō, contēmne, contēpsī, contemptum (v.)
 להביט ב-, לבזות, לבוז ל- (v.)
contēmplor, contēplārī, contēplātus sum (v. dep.)
 לצעד, למהר, לרדו ; להיאבק ; לטענו (v.)
contēndō, contendere, contendī, contentum (v.)
 מאמאץ, מאבק (f.)
contērreō, conterrēre, conterrūī, conterritum (v.)
 לשזר, לאגד, לקשור ; לבנות, להרכיב
conticēscō, conticēscere, conticuī, --- (v.)
 להשתתק, להיאלם (v.)
contineō, continēre, continuī, contentum (v.) ; להזכיר, למנווע, לצמצם (v.)
contingō, contingere, contigī, contactum (v. + dat.)
 לגעת ; להשפיע ; לקרות ל- ; להיות שיך ל-
contrā (praep. + acc.; adv.) מול, מנגד, ממול
contumēlia, ae (f.)
 לבוא ייחדיו, להתאסף (v.)
conveniō, convenīre, convēnī, conventum (v.)
 מהתאים/מוסכם ש-
convénit (v. impers.)
 לשתו, להפריך ; להוכיח בבירור (v.)
convincō, convincere, convīcī, convictum (v.)
 לכנס, להקhill, להזמין ייחדיו (v.)
cōpia, ae (f.) כוחות צבא, גייסות
cor, cordis (n.) לב
cōram (praep. + abl.) = אל מול, נוכח, בפני, לעיני (v.)
Corinthus, ī (f.) קוריינטוס
cornū, cornūs (n.) קרן, שופר
corpus, corporis (n.) גוף, גופה
corrīgō, corrigere, corrēxī, corrēctum (v.) לתקן, לשיקם, להסביר על לנו (v.)
corrōborō (conr-), corrōborāre, corrōborāvī, corrōborātum (v.) לחזק, לאשר, לתת תוקף (v.)
cōtīdiē (adv.) כל יום, מדי יום ביוםו
crēber, crēbra, crēbrum (adi.) תכוֹף ; רב ; צפוף, דחוס (adi.)

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 אברהם ארוואטי : מבוא ללטינית

crēbrō (adv.) **לעתים תכופות**

crēdō, crēdere, crēdīdī, crēditum (v. + dat.) **להאמין ל-** ; **לבתו** ב- ; **להפקיד בידי**

cremō, cremāre, cremāvī, cremātum (v.) **לשרוף, לכלות באש**

creō, creāre, creāvī, creātum (v.) **לייצור, לבראא ; למנות**

crēscō, crēscere, crēvī, crētum (v.) **לגדול, להתעצם**

crīmen, crīminis, (n.) **אַשְׁם, אַשְׁמָה ; פְּשֻׁעַ, עֲבֹרָה**

crīminōsus, a, um (adi.) **מגונה, פסול** ; **רע מעලלים**

cruciō, cruciāre, cruciāvī, cruciātum (v.) **לענوت, לישר**

crūdēlis, crūdēle (adi.) **ונקשה, אכזר**

crūdēliter (adv.) **באכזריות**

cubīle, cubīlis (n.) **מיטה, ספה ; מאורה**

culpa, ae (f.) **אַשְׁמָה**

cultus, a, um (adi.) **מעובד, חrosso ; מתורבת, מעודן**

cum (coni.) **כאשר, לאחר ש- ; היהות ש-, כי ; אף על פי ש-, אף ש- ; הגם ש-**

cum (praep. + abl.) **עם, בלווית**

cunctor, cunctārī, cunctātus sum (v. dep.) **להתמהמה, להתעכב**

cunctus, a, um (adi.) **הכל ייחדיו, שלם ; (השימוש העיקרי בריבוי) : כולם, כולו**

cupiditās, cupiditātis (f.) **תשוקה, תאווה, החש**

cupīdō, cupīdinis (f.) **תאווה, תשוקה, חש**

cupidus, a, um (adi. +gen.) **תאב, משותוק ל-**

cupiō, cupere, cupīnī/iī, cupītum (v.) **לרצות, להשתוקק ; לחמוד**

cūr (adv.) **מדוע? למה?**

cūra, ae (f.) **תשומת לב, דאגה ; קפדיות ; אהבה**

Cūriātius, a, um (adi.) **השייך לבני הקורייטים (בית אב מהעיר אַלְבָח)**

cūrō, cūrāre, cūrāvī, cūrātum (v.) **לדואג ל- , לטפל ב- , לשים לב ל-**

curro, currere, cucurrī, cursum (v.) **לרוץ**

cursus, cursūs (m.) **ריצה ; מירוץ ; מסלול**

custōdiō, custōdīre, custōdīvī, custōdītum (v.) **לשמר**

custōs, custōdis (m.) **שומר**

D

damnō, damnāre, damnāvī, damnātum (v.) **להרשיע, לחייב בדין ; לגנות**

damnum, ī (n.) **נזק, פגעה, הפסד**

Danaī, Danaōrum (m. pl.) **דָּנָאים, יוונים**

Dardanus, a, um (adi.) **דָּרְדָּנִי, טרויאני**

Dārīus, Dārīī (m.; voc.: Dārīe) **דריווש (מלך פרס)**

Dātīs, Dātidis (m., acc.: Dātim) **דאטייס (שם פרטி, מצביא צבא הפרסים)**

Dāvus (שם טיפוסי לעבד בקומדייה הרומית) ī (m.) **דבוס**

de-, mun, הרחק mun ; על (אודות), לגבי, באשר ל- (praepl. + abl.) **מן, מ- ; מן, הרחק מן ; על (אודות), לגבי, באשר ל-**

©

אלה (f.)
dea, ae (f.)

להיות חייב (בד"כ כלל בלויזית מקור פועל משלים) (v.)
dēbeō, dēbēre, dēbuī, dēbitum (v.)
لسגת, لپروش, لرچوك, لسور مني (v.)
dēcēdō, dēcēdere, dēcessī, dēcessum (v.)
عدت عشره
decemvirī, ūrum (m. pl.)
لکبوع, لھھلیت (v.)
dēcernō, dēcernere, dēcrēvī, dēcrētum (v.)
ياھ/راوي ش- (v. impers.)
decet, decēre, decuit, --- (v. impers.)
decimus, a, um (adi.)
عشري
dēcipiō, dēcipere, dēcēpī, dēceptum (v.)
لهونوت, لرمومت, لھولیخ شولل (v.)
decus, decoris (n.)
ھن, کیشوت ; فار, تفارت, تھیلہ
dēdecet, dēdecēre, dēdecuit, --- (v. impers.)
لآ ياھ/راوي ش- (v. impers.)
dēdecus, dēdecoris (n.)
بوشہ, چرفہ, کلون (v.)
بنیعہ (f.)
dēditiō, dēditiōnis (f.)
لتات, لمصور, لھفکید بیدی (v.)
dēdūcō, dēdūcere, dēdūxī, dēductum (v.)
لھوبیل/لھنھاگ ال توک, لھولیخ مٹھ (v.)
dēfafigātiō, dēfafigātiōnis (f.)
عییفوت, تھیشوت, لآوٹ (v.)
dēfendō, dēfendere, dēfendī, dēfēnsum (v.)
لھگون (v.)
dēfēnsiō, dēfēnsiōnis (f.)
الگناھ
dēficiō, dēficere, dēfēcī, dēfectum (v.)
لأوزل, لھیغمیر ; لھیکشل ; لمنتوش ات, لزونھ (v.)
dēfigō, dēfigere, dēfixī, dēfixum (v.)
لنھوؤز, لتهھوب ; لکبھع (v.)
dein/deinde (adv.)
از, اھر ڪ, شنیت (v.)
لکسوم ل-, لمشوڻ, لعنیو, لنعموم ل- (v.)
dēlectō, dēlectāre, dēlectāvī, dēlectātum (v.)
لھھروس, لھھریب, لھشمید, لھھریت (v.)
dēleō, dēlēre, dēlēvī, dēlētum (v.)
لڌون, للبون, لبرر (v.)
dēliberō, dēliberāre, dēliberāvī, dēliberātum (v.)
عونگ ; مھمد
dēliciae, ārum (f. pl.)
دليڪتوم, ٽ (n.)
dēlico, dēligere, dēlēgī, dēlectum (v.)
لبهھور (v.)
Delphī, ūrum (m. pl.)
دلپي
dēlūdō, dēlūdere, dēlūsī, dēlūsum (v.)
لرمومت, لشتوت/لھتال ب- (v.)
dēmergō, dēmergere, dēmersī, dēmersum (v.)
لدردر, لھپیل, لھنمیک, لھطبیل ; لھسپیل
Dēmocritus, ٽ (m.)
دموکریتوس (پھیلوسوف بن الماء ال-5 لپنهه "س")
dēmonstrō, dēmonstrāre, dēmonstrāvī, dēmonstrātum (v.)
لھذگیم, لھذاگ, لھراءوت, لھوچیھ (v.)
Dēmosthenēs, is (m.)
دموسٹھننس (نوام یونوی نودع مھماھا ال-4 لپنهه "س")
dēnegō, dēnegāre, dēnegāvī, dēnegātum (v.)
لسرب, لشلول, لدھوت (v.)
dēnique (adv.)
بسوپو شل دبھر, کھللوت الکول, لسوھ (v.)
لھسیر, لھشیل, لھنھیح (بھذ) (v.)
dēprecātiō, dēprecātiōnis (f.)
تفیلہ, تھینہ
dēsīderium, ٽ (n.)
تسوکھ, رزوں عز, عرگا, گعجوں ; اھوہ/ہ
لھتھنگا ; لعروج, لھشتوكھ ل- (v.)
لھتھنگا ; لعروج, لھشتوكھ ل- (v.)

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
2022 : מבוא ללטינית,abrham Arouatty

dēsinō, dēsinere, dēsiī/dēsīvī, --- (v.) **לחודול, להפסיק**
 dēsistō, dēsistere, dēstītī, --- (v.) **לחודול, להפסיק**
 dēspērō, dēspērāre, dēspērāvī, dēspērātum (v.) **להתיאש**
 dēsultor, dēsultōris (m.) **לולין**
 dēsum, dēesse, dēfūī, --- (v. + dat.) **להיות חסר ; להיות פגום, ללקות בחסר**
 dēterō, dēterere, dētrīvī, dētrītum (v.) **לגורוע, לשחוך, לקלקל, להזיק**
 dēterreō, dēterrēre, dēterrūī, dēterritum (v.) **להרתייע, לעכב, למונע, להרחק**
 dētestābilis, dētestābile (adi.) **נתבע, משוקץ**
 dētrahō, dētrahere, dētraxī, dētractum (v.) **להסיר**
 dētrimentum, ī (n.) **זיק**
 deus, ī (m.) **אל**
 dexter, dextera/dextra, dexterum/dextrum (adi.) **ימני, של צד ימין ; מבשר טובות**
 dīcō, dīcere, dīxī, dictum (v.) **לומר, להגיד, להביע, לכנות, לקרוא (בשם)**
 dictātor, dictātōris (m.) **דיקטטור (משרה ציבוריית עליונה בשעת חירום, מוגבלת במשפה)**
 dictum, ī (n.) **דבר מה שאומרים ; (ברבים) מילים, אמירות, דבריהם**
 diēs, diēī (m./f.) **יום**
 differō, differre, distulī, dīlātum (v.) **להפריד, להבדיל, לפזר ; להיבדל, להיות שונה**
 diffīcilis, difficile (adi. [super.: diffīcillimus]) **קשה, נוקשה, סבוך, מורכב**
 difficultās, difficultātis (f.) **קושי**
 dīgnus, a, um (adi. + abl.) **ראוי ל-, נכבד**
 dīligenter (adv.) **בקפידה, ביסודיות, בחריצות, בדיינות**
 dīligentia, ae (f.) **חריצות, פעльтנות, שקדנות**
 dīligō, dīligere, dīlēxī, dīlēctum (v.) **לאהוב, להעירך עד מאד**
 dīlūcēscō, dīlūcēscere, dīlūxī, --- (v.) **להAIR, להפצע, להתחיל להפצע (ייאמר על אור)**
 dīmicō, dīmicāre, dīmicāvī, dīmicātum (v.) **להילחם, להיאבק**
 dīmittō, dīmittere, dimīsī, dimissum (v.) **לשחרר, לפזר, להפיץ**
 Dionysius, ī (m.) **דיאוניסיוס (שם של אב ובנו-יורשו, רודני סירוקוסי במאות ה-5–4 לפנה"ס)**
 dīripiō, dīripere, dīripuī, dīreptum (v.) **לבוז, לחטופ ; להחריב, להרווים, להשמד**
 dīs, dītis (adi.) **עשיר**
 Dīs, Dītis (m.) **דיס (אל השואל, ובהשאלה : השואל עצמה)**
 discēdō, discēdere, discessī, discessum (v.) **לעזוב, לפרוש, לצאת ; להתפזר**
 disciplīna, ae (f.) **הוראה, הכשרה, לימוד, חינוך**
 discipulus, ī (m.) **תלמיד**
 discō, discere, didicī, --- (v.) **ללמוד**
 discordia, ae (f.) **סכסוך, מחילוקת, מדון**
 discurrō, discurrere, discurrī/discucurrī, discursum (v.) **לרוץ (בכוונים שונים, אנה ואנה)**
 discutiō, discutere, discussī, discussum (v.) **להוכיח, לנפץ ; להסיר, לפוגג, לפגוש, לחשוף**
 dīsertus, a, um (adi.) **רחות**

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
2022 אברהם אראוטי: מבוא ללטינית

disiungō, disiungere, disiūnxī, disiūnctum (v.) להפריד, לנתק
 disputō, disputāre, disputāvī, disputātum (v.) לbate, לדו, לשוחח ; לחתוכח
 dissimilis, dissimile (adi. + dat./gen. [super.: dissimillimus]) שונה, שאינו דומה
 dissolūtus, a, um (adi.) רשלן ; מופקר
 dissolvō, dissolvere, dissolvī, dissolūtum (v.) לפך ; למוסט ; לנתק ; להרוס ; להתיר
 diū (adv.) זמן רב, ארופות (v.)
 dīves, dīvitiae (adi.) עשיר (v.)
 Dīvicō, Divicōnis (m.) דיביקו (מנהל הלוחם נגד הקונסול אסיאוס)
 dīvidō, dīvidere, dīvīsī, dīvīsum (v.) להפריד, לחלק, לפלאג (v.)
 dīvīnitus (adv.) מן האלים (v.)
 dīvīnus, a, um (adi.) אלוהי
 dīvitiae, ārum (f. pl.) עשר (v.)
 dīvus, a, um (adi.) אלוהי (v.)
 dīvus, ī (m.) אל, אלות (v.)
 dō, dāre, dedī, dātum (v.)² לתת
 doceō, docēre, docuī, doctum (v.) ללמד, להורות, להסביר, לידע (v.)
 doleō, dolēre, doluī, --- (v.) לכואב, לחתאבל (v.)
 dolor, dolōris (m.) כאב, סבל, מכואב (v.)
 dolus, ī (m.) תשכלה, מעשה מרמה, תרמית (v.)
 dominātiō, dominātiōnis (f.) שליטו, שרה, עריוצאות (v.)
 dominus, ū (m.) אדון, שליט ; (בהקשר תנ"כ) אדוֹן (v.)
 domus, domūs (f.) בית (v.)
 dōnec (coni.) כל עוד, כל זמן ש-, עד (כ/יש-) (v.)
 dōnō, dōnāre, dōnāvī, dōnātum (v.) להעניק, לתרום, לספק, להקדיש (v.)
 dōnum, ī (n.) מתנה, שי, תשורה (v.)
 dormiō, dormīre, dormīvī, --- (v.) לישון, לนอน (v.)
 Druidēs, Druidum (m. pl.) דראידים (כהוני הgalim) (v.)
 dubitō, dubitāre, dubitāvī, dubitātum (v.) לפפק, להסס (v.)
 dubius, a, um (adi.) מוטל בספק, לא ודאי ; מהוסס ; מסוכן, קשה (v.)
 dūcō, dūcere, dūxī, ductum (v.) להוביל, להנהייג (v.)
 dūdum (adv.) פעם, לפנים ; זה עתה, לפני זמן קצר (v.)
 dulcis, dulce (adi.) מתוק, נעים (v.)
 dum (coni. + coniūnctīvus) בתנאי ש-, ובלבד ש- (v.)
 dum (coni. + coniūnctīvus) עד אשר, עד כ/יש- (v.)
 dum (coni. + indicātīvus) כל עוד, כל זמן ש-, בזמן ש- (v.)
 dummodo (coni. + coniūnctīvus) בתנאי ש-, ובלבד ש- (v.)

² בנסיבות מגזע ההווע של פועל זה ה-a שאחרי d קצרה, כמעט גוף שני יחיד בהווע אינדיקטיבי ובציוויו .dāns : part. praesentis (dās, dā)

דומנוריקס (מאצילי ההידואים) Dumnorīx, Dumnorīgis (m.)

קשה, קשית, נוקשה (adi.) dūrus, a, um (adi.)
מנהייג, מפקד, מצביא (m.) dux, ducis (m.)

E

מתוֹך, (אל) מחוֹץ ל- (ē/ex (+ abl.))

מורם, נישא, נשגב, גבוה (ēdītus, a, um (adi.))

לאכול (ēdō, edere/ēsse, ēdī, ēsum (v.))

לגדל, לטפח, לחנד (ēducō, ēducāre, ēducāvī, ēducātum (v.))

להוביל הלהה/החוצה, להוציא (ēdūcō, ēdūcere, ēdūxī, ēductum (v.))

להביא אל החוץ, להוציא; לרום (ēfferō, efferre, extulī, ēlātum (v.))

להקיט, לבצע, להוציא אל הפועל, לגרום (ēficiō, efficere, effēcī, effectum (v.))

שלוח רשות, חסר מעוררים, פראי (ēfrēnātus, a, um (adi.))

לנוס, להימלט, לברוח מפני (ēfugiō, effugere, effūgī, --- (v. + abl./gen.))

להזדקק ל- ; לחסור, להיות בלי/לא (ēgeō, egēre, egūī, --- (v. + abl./gen.))

אני, אנו כי (ego (pron. pers.))

לצאת (ēgredior, ēgredī, ēgressus sum (v. dep.))

ויצא דופן, בולט; מצוין (ēgregius, a, um (adi.))

לגרש, לסלק; לפולט (ēcīcio, ēcīcere, ēcīcī, ēiectum (v.))

חן, הידור, אלגנטיות, עידון (ēlegantia, ae (f.))

פיל, elephantus, ī /elephās, elephantis (m.))

לבחור (ēligō, ēligere, ēlēgī, ēlectum (v.))

שתי דיבור, רהיטות לשון (eloquentia, ae (f.))

לומר, לבטא, לדבר, להביע (ēloquor, ēloquī, ēlocūtus sum (v. dep.))

להתל-ב-, ללווג ל-, לשנות ב- ; לחמק (ēlūdō, ēlūdere, ēlūsī, ēlūsum (v.))

לתקן, לשפר (ēmendō, ēmendāre, ēmendāvī, ēmendātum (v.))

לקנות, לרכוש (ēmō, emere, ēmī, ēmptum (v.))

הרמוניה (ēmptōr, ēmptōris (m.))

הרי, שהרי, הנו, הלא (מילה זו או אינה מופיעה בפתח משפט) (ēnī, ēnī, ēnī, ēnī)

חבר (ēnsis (m.))

להודיע, לדוח (ēnūntiō, ēnūntiāre, ēnūntiāvī, ēnūntiātum (v.))

משמעות (ēnūntiō, ēnūntiāre, ēnūntiāvī, ēnūntiātum (v.))

משום כך, מסיבה זו ; לשם, למקור החוא (ēō, adv.)

לכלת, לצוד (ēō, īre, īvī (īī), itum (v.))

אפמיינונדס (מצביא, איש תבאי, מהמאה ה-4 לפנה"ס) (ēpamīnōndās, ae (m.))

אפירוס (מלוכה בצפון-מערב יוון) (ēpīrus, ī (f.))

איגרת (epistula/epistola, ae (f.))

פרש (eques, equitis (m.))

חיל פרשים (chiliarchus, chiliarchus (m.))

סוס (equus, ī (m.))

©

יציאה, מוצא, פתח מילוט, מפלט ; תוכאה, תולדה, פרי (m.)
exitus, exitūs
 לפחד עד מאד (v.) ---
expavēscō, expavēscere, expāvī
 לחץ ; לפטור (v.)
expediō, expedīre, expedīvī, expedītum
 מועיל/רווחי ש- (v. impers.)
expedit
 לגרש, לסליק (v.)
expellō, expellere, expulī, expulsum
 להתעורר (v. dep.)
expergīscor, expergīscī, experrēctus sum
 לנשות, לבחון (בגזע פרפקטים : להיות בעל ניסיון)
experior, experīrī, expertus sum (v. dep.)
 סיר, מרגל (m.)
explōrātor, explōrātōris
 לחושף, להסביר (v.)
expōnō, expōnere, exposū, expositum
 לתקוף, להסתער על, לכבות (v.)
expugnō, expugnāre, expugnāvī, expugnātum
 לקפוץ, לקפוץ, לזנק (v.)
exsiliō, exsilīre, exsiluī, ---
 להופיע, להתגלות ; להתקיים (v.) ---
exsistō (existō), exsistere, exstītī, ---
 לצפות ל-, להמתין ל- (v.)
exspectō, exspectāre, exspectāvī, exspectātum
 לבלוט, לכבות ; לבטל ; להרוג, להמית (v.)
extinguō, extinguerē, extinxī, extinctum
 מיד, לאלאה (adv.)
 חיצוני ; זר, נכרי (adi.)
 מחוץ ל- ; בלבד (praep. + acc.)
 אחרון (בחלט), קיצוני (adi. super.)
F

חרש, אומן, בעל מלאכה, יוצר (m.)
faber, fabrī
 פביוס (שם פרט) ī (m.)
Fabius
 בשניות, בבדיקות הדעת
facētē (adv.)
 בקלות, בקהל (adv.)
facile
 קל, פשוט ; נינו (super.: *facillimus*)
 לעשות, לפעול, לחולל, לגרום (v.)
faciō, facere, fēcī, factum
 סעה, ארגון, פלג, מפלגה, כנופיה (f.)
 מעשה, הישג (n.)
 אפשרות, הזדמנות ; יכולת (f.)
facultās, facultātis
 לשנות, לרמות, להכשיל ; (בסיס) לטעות (v.)
fallō, fallere, fefellī, falsum
 ידידות, היכרות (f.)
familiāritās, familiāritātis
 דבר מה (n. indecl.) ראי, יאה, יאות, הולם, צודק
fās
 להתוודות, להודיע (בדבר מה) ; לטען (v. dep.)
 גורל ; מות (n.)
fātum, ī
 לוע ; לסתות, מילטיונות ; מעברי הרים (f. pl.)
faucēs, faucium
 להטות חסד, להביע אהדה כלפי, לאחודות (v. + dat.)
faveō, favēre, fāvī, fautum
 שמח, מאושר ; בר מזל ; מבורך (adi.)
fēlīx, fēlīcis
 אישת (f.)
 חיית בר (f.)
©
 Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 : מבוא ללטינית, אברהם אראוטי

ferē (adv.) **כמעט, בקרוב**
 ferō, ferre, tuli, lātum (v.) **לשאת, לסחוב, לשבול ; לספר** (v.)
 aegrē/molestē/graviter ferre **לראות בחומרה, לרגו ; לדאגן**
 ferus, a, um (adi.) **פראי, אלים, חסר מעצורים, גס**
 Fīdentīnus, ī (m.) **fidēntīnus (שם פרט)**
 fidēs, fideī (f.) **יושרה ; אמון ; מהימנות ; ברית ; נאמנות ; אמונה**
 fidō, fidere, fīsus sum (v. semi-dep. + dat.) **לבתוּת ב-**
 filia, ae (f.) **בת**
 filius, ī (m.) **בן**
 finis, fīnis (m./f.) **גבול, קצה ; סוף ; תכליות**
 finēs, fīniūm (m./f. pl.) **גבולות, שטח, תחום**
 fīō, fierī, factus sum (v.) **להיעשות, להפוך/להיחפץ ל- ; להתחווות ; להתרחש, לקרוֹת**
 firmus, a, um (adi.) **חזק, יציב, איתנו**
 flāgitium, ī (n.) **שערוריה ; מעשה תועבה**
 flāgitō, flāgitāre, flāgitāvī, flāgitātūm (v.) **לזרוש, לתבע, לבקש בתוקף (את ... מ- ; עם**
 אקוֹסְטִיבּוֹס כפול)
 Flāminīnus, ī (m.) **flāminīnus (שם פרט)**
 flōreō, flōrēre, flōruī, --- (v.) **לפרוח, לשגשג** (v.)
 flūmen, flūminis (n.) **נהר** (n.)
 fluō, fluere, fluxī, fluxum (v.) **לזרום** (v.)
 foedus, foederis (n.) **ברית, הסכם, חוזה**
 forēnsis, forēnse (adi.) **השייך לפורום ; משפטי (היות שעניני משפט התנהלו בפורום)**
 forīs (adv.) **בחוץ ; בנכך**
 fōrma, ae (f.) **צורה, תבנית ; יופי**
 formīca, ae (f.) **נמלחה**
 formīdulōsus, a, um (adi.) **מפחדיד, איום, נורא**
 fōrmōsus, a, um (adi.) **יפה, טוב מראה**
 fōrsan (adv.) **אולי**
 forsitan (adv. + con.) **אולי, אפשר ש-, ייתכן ש-**
 fortasse (adv.) **אולי, אפשר ש-**
 forte (adv.) **במקרה**
 fortis, forte (adi.) **אמיץ ; חזק**
 fortiter (adv.) **באומץ, בגבורה, בחזקה**
 fortūna, ae (f.) **מזל ; פורטונה (אלות המזל) ; גורל**
 fortūnatūs, a, um (adi.) **בר מזל**
 forum, ī (n.) **פורום (ברומא) ; שוק**
 fossa, ae (f.) **תעלת, חפיר**
 frangō, frangere, frēgī, fractum (v.) **לשבור, לרסק, לנפץ ; להחליש** (v.)

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 אברהם ארוואטי : מבוא ללטינית

- frāter, frātris (m.) אח
 frēnō, frēnāre, frēnāvī, frēnātum (v.) לרסן
 frequenter (adv.) לעיתים קרובות/תכופות
 frequentia, ae (f.) קהל, המון, התקהילות גדולה
 frētus, a, um (adi.) נסמק על, תלוי ב-
 frīgus, frīgoris (n.) קוֹרָה, כְּפַרָּה, צִינָה (הנהה ; תוצר, פרי ; רוח, תועלת)
 fructus, fructūs (m.) תבואה
 frūmentum, ī (n.) לשואו, לריק, לבלי הועליל
 frūx, frūgis (f.) פרי
 fuga, ae (f.) מנוסה, בריחה
 fugiō, fugere, fūgī, --- (v.) לברוח, להימלט מפני
 fugō, fugāre, fugāvī, fugātum (v.) להניש, להבריח, לגרש
 fulgeō, fulgēre, fulsī, --- (v.) לזרוח, להבהיר, לקרון
 fulmen, fulminis (n.) ברק, חזיז
 fundāmentum, ī (n.) יסוד
 fundō, fundere, fūdī, fūsum (v.) לשפוך, לרוקנו ; לפזר, להפיץ
 fūr, fūris (m.) גנב
 furor, furōris (m.) טירוף, שיגעון
 fūrtim (adv.) בחשיין, בסתר
 fūrtum, ī (n.) מעשה גנבה/שוד ; תחבולה

G

- Gādēs, Gādium (f. pl.) קאדיז/גאדס
 galea, ae (f.) קסדה
 Gallī, ḫōrum (m. pl.) גאלים
 Gallia, ae (f.) גאליה
 gaudeō, gaudēre, gavīsus sum (v. semi-dep.) לשמהו
 gēns, gentis (f.) עם, שבט, עדה ; בית אב, משפחה
 genū, genūs (n.) ברך
 genus, generis (n.) סוג ; גזע ; משפחה, ייחוס, שושלת ()
 Germānī, ḫōrum (m. pl.) גרמאנים
 gerō, gerere, gessī, gestum (v.) לשאת, לסחוב ; לבצע, לעשות ; לנחל, לערוּך ; להשיג
 להתנהג sē gerere
 gladius, ī (m.) חרב
 glōria, ae (f.) תהילה
 glōriōsus, a, um (adi.) מהולל ; רברבן ()
 gnātus, ī (m.) בן,ILD
 gracilis, gracile (adi. [super.: gracillimus] דק, רזה

©

gradior, gradī, gressus sum (v. dep.)
 לעצעד, לדרכך
 gradus, gradūs (m.)
 צעד, מדרגה
 Graecē (adv.)
 ביוונית
 Graecia, ae (f.)
 יוון
 Graecus, a, um (adi.)
 יווני
 grandis, grande (adi.)
 גדול
 grātiā (praep. + gen.)
 למען, בעבר, בגלל
 grātia, ae (f.)
 תודה ; חסד ;
 להכיר תודה לך
 grātiam habēre (+ dat.)
 להכיר תודה לך
 grātiās agere (+ dat.)
 נעים, רצוי ; מכיר תודה לך
 grātus, a, um (adi. + dat.)
 רציני ; חמוץ ; כבד
 gravis, grave (adi.)
 חומרה, מועקה
 gravitās, gravitātis (f.)
 בחרומרה
 graviter (adv.)

H

habeō, habēre, habuī, habitum (v.)
 להחזיק, להיות בעל (יש לי וכיו') ; להחשייב, לחשוב ; לקיים
 Haeduī, ūrum (m. pl.)
 הַדּוֹיָאִים (שבט גאל/קלטי)
 Hamilcar, Hamilcaris (m.)
 חמילקר (חAMILCARA)
 Hannibal, Hannibalis (m.)
 חניבעל
 hasta, ae (f.)
 חנית, CIDON, רומח
 haud (adv.)
 לא
 Hector, Hectoris (m., acc.: Hectora)
 הַקְטוֹר
 Helvētiī, ūrum (m. pl.)
 הַלוֹטִים (שבט גאלי)
 Helvētius, a, um (adi.)
 של הלווטים, הלווטי
 herba, ae (f.)
 עשב
 hērēs, hērēdis (m./f.)
 יורש, ירושת
 herī (adv.)
 אתמול
 heu! (inter.)
 אבוי
 hīberna, ūrum (sc. castra; n. pl.)
 מחנה חורף
 Hibērus/Ibērus, ī (m.)
 אַבְרוֹ (נהר גדול בצפון ספרד)
 hīc (adv.)
 כאן
 hīc, haec, hōc (pron. demons.)
 זה, זו ; (ברבים) אלה, הללו
 hiems, hiemis (f.)
 חורף ; סערה
 Hispānī, ūrum (m. pl.)
 ספרדים, בני ספרד
 Hispānia, ae (f.)
 ספרד
 historicus, ī (m.)
 היסטוריון
 hodiē (adv.)
 היום
 hodiernus, a, um (adi.)
 של זה היום, השיעך לזה היום

©

הומרוס Homērus, ī (m.)

אדם, בן אדם, בן אنسה homō, hominis (m.)

מכובד, מובהר, ראוי ; הגון, מיסרי honestus, a, um (adi.)

לכבוד ; לעטר honōrō, honōrāre, honōrāvī, honōrātūm (v.)

כבוד, יוקרה ; משרה ציבורית honos, honōris (m.)

שעה ; עת ; עונה hōra, ae (f.)

הוֹרְטִיּוֹס Horātius, ī (m.)

מחריד, מבעית (adi.) horrendus, a, um (adi.)

לרעוד, להסתמר, להצטמר horreō, horrēre, horruī, --- (v.)

רעד ; אימה horror, horrōris (m.)

לעוזד, לזרז, לדרבן, להפצר (v. dep.) hortor, hortārī, hortātūs sum (v. dep.)

hortus, ī (m.) גן

מארח ; אורח ; זר, נוכרי hospes, hospitis (m., gen. pl.: hospitium)

מכניס אורחים, מסביר פנים hospitālis, hospitāle (adi.)

קבלת פנים, אירוח ; יידידות בין מארח לאורחו hospitium, ī (n.)

hostis, hostis (m.) אויב

לכאן, הither hūc (adv.)

טבע אنسה ; אניות ; אדיבות ; תרבות hūmānitās, hūmānitātis (f.)

אנושי ; מתורבת, מעודן hūmānus, a, um (adi.)

cznuu, ϕָל, קָטָן, עֲנֵי (super.: humillimus) humiliis, humile (adi.)

humus, ī (f.) קרקע, אדמה

I

להכות, לפגוע, לפצע (v.) (īcō), īcere, īcī, ictum (v.)

לשכב (v.) iaceō, iacēre, iacuī, --- (v.)

להשליך, להטיל, לזרוק ; להניח iaciō, iacere, iēcī, iactum (v.)

תנויה, תנודה, היטלטלות iactātiō, iactātiōnis (f.)

להשליך, להטיל, לזרוק, לטלטל, לפזר (v.) iactō, iactāre, iactāvī, iactātūm (v.)

להתרברב ; להשתולל sē iactāre

ciidōn, רומח (n.) iaculum,

עכשיו ; כבר ; תיכף, עוד מעט iam (adv.)

זה זמן רב, זה מכבר iam prīdem/dūdum

דלת, שער iānua, ae (f.)

שם ibī (adv.)

מסיבה זו, משום לכך idcircō (adv.)

אותו זה ; אותה זה īdem, eadem, idem (pron. demons.)

לפייך, באשר על כן, משום לכך ideō (adv.)

מתאים idōneus, a, um (adi.)

לפייך, אם כן, אפוא igitur (adv.)

©

ignarus, a, um (adi. + gen.) **שׁאינו יודע, שאינו מכיר**
 Ignorantia, ae (f.) **אי ידיעה, בורות**
 Ignorō, Ignorārē, Ignorāvī, Ignorātum (v.) **לא לדעת, לא להכיר**
 Ignoscō, Ignoscere, Ignōvī, Ignōtum (v. + dat.) **לסלוח, למחול**
 Ilias, Iliādis (f.) **איליאס, איליאדה (האפוס ההומרי הגדול)**
 ilicō (adv.) **מיד, לאלטר, בו במקום**
 illacrimō, illacrimāre, illacrimāvī, illacrimātum (v.) **לקונן, למרר בבכי**
 ille, illa, illud (pron. demons.) **ההוא, ההייא ; (ברבים) ה הם, ההן**
 imāgō, imāginis (f.) **דמות ; צָלֵם ; ייצוג ; פסל ; תמונה**
 imber, imbris (m.) **גשם, ממطر**
 imitor, imitārī, imitātus sum (v. dep.) **לחיקות, להעתיק**
 immītis, immīte (adi.) **אכזר, קשוח, חסר רחמים**
 immō (adv.) **זאת ו אף זאת (לשם חיזוק הנאמר קודם לכך), זאת ועוד**
 immolō, immolare, immolāvī, immolātum (v.) **להקריב**
 immortālis, immortālē (adi.) **נצח, אלמותי, בן אלמות**
 impediō, impedīre, impedīvī, impedītum (v.) **להפריע, להכשיל, להגביל**
 impendeō, impendēre, ---, --- (v. + dat.) **להיות תלוי ; ממשמש ובא, לאיים**
 impēnsa, ae (f.) **הוצאה (כספייה), עלות**
 imperātor, imperātōris (m.) **מצביא, מפקד ; שליט**
 imperium, שורה, פיקוד, כוח/סמכות צבאית ī (n.) **שלטון, שורה, פיקוד, כוח/סמכות צבאית**
 imperō, imperāre, imperāvī, imperātum (v. + dat.) **לצווות, להוראות ל-, לפקד על ; לשלוות**
 impetrō, impetrāre, impetrāvī, impetrātum (v.) **להשיג**
 impetus, impetūs (m.) **מתקפה, תקיפה ; דחף**
 improbitās, improbitātis (f.) **רשעות, גבוזות**
 improbus, a, um (adi.) **רשע, נקלה, מופקר**
 imprōvīsus, a, um (adi.) **לא צפוי, מפתיע**
 ex/dē imprōvīsō **פתאום**
 impūne (adv.) **ללא סכנה, ללא עונש, בביטחון**
 in (praep. + abl.) **ב-, בתוך, על**
 in (praep. + acc.) **אל, אל תוך ; נגד ; כלפי**
 inānis, ināne (adi.) **רייך**
 incendium, ī (n.) **שרפה, בערה**
 incendō, incendere, incendī, incensum (v.) **לשروع, להזכיר, להבעיר, להעלות באש**
 incidō, incidere, incidī, --- (v. + dat.) **לייפול (על) ; לתקוף (-) ; לקרות (-) ; לתקוף (ל-)**
 incipiō, incipere, incēpī, inceptum (v.) **להתחילה**
 inclīnō, inclīnāre, inclīnāvī, inclīnātum (v.) **לנטות, לננות ; להטות, לכובן**
 incōgnitus, a, um (adi.) **לא ידוע, לא מוכר, זר**
 incola, ae (m./f.) **תושב**

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 אברהם ארוואטי : מבוא ללטינית

incolō, incolere, incoluī, --- (v.) לשכון ב-, לדור, לשבת (= לשכוו) (v.)
 incommodum, ī (n.) פגע, צרה, נזק
 incrēdibilis, incrēdibile (adi.) לא יאמין
 increpō, increpāre, increpuī, increpitum (v.) להריעיש, להמות ; לרשך
 Indī, ūrum (m. pl.) הודים
 indicium, ī (n.) מידע, גילוי ; הלשנה
 indīcō, indīcere, indīxī, indictum (v.) להזכיר, להודיע ; לכפות (v.)
 לאסור מלחמה על, יצאת למלחמה נגד (+ dat.)
 indīgnor, indīgnārī, indīgnātus sum (v. dep.) לכעס, לרגוו
 indīgnus, a, um (adi. + abl.) לא ראוי
 indūcō, indūcere, indūxī, inductum (v.) להוביל אל תוך ; להשפיע ; לאlez (v.)
 להשתכנע, להחליט, לקבוע, להזכיר
 induō, induere, induī, indūtum (v.) להלביש, לכסות ; לבוש, לעוטות, לחבוש (קסדה)
 industria, ae (f.) חריצות, פעולות, שקדנות
 Indutiomārus, ī (m.) אינדוטיומרוס (מנהלגי שבת הטְּרוּרִים)
 ineō, inīre, iniī, initum (v.) להיכנס
 inertia, ae (f.) חוסר אונים ; עצמות, חוסר מעש
 īnfāmia, ae (f.) שם רע, מוניטין שלילי
 īnfāns, īfantis (m./f.) ילד קטן, פעוט, תינוק, עולל
 īfectus, a, um (adi.) בטל, מבוטל, כקדמותו, אשר-לא-נעשה (v.)
 īferī, ūrum (m. pl.) אליו השואל (v.) לשאת אל תוך, להביא אל, לייבא ; להמית על (v.)
 īferus, a, um (adi.) תחתון (v.)
 īfestus, a, um (adi.) עוין, תוקפני
 īfinītus, a, um (adi.) אינסופי, ללא גבול (v.)
 īfluō, īfluere, īfluxī, īfluxum (v.) לזרום אל תוך, להישפך אל (v.)
 ingenium, ī (n.) טבע (של אדם), אופי, תוכנה מולדת ; כישרונו
 ingēns, ingentis (adi.) אדירים, עצום, ענק
 ingrātus, a, um (adi.) לא רצוי
 ingravēscō, ingravēscere, ---, --- (v.) להיעשות גרווע יותר ; להינזק ; להחמיר ; להתעייף (v.)
 ingredī, ingressus sum (v. dep.) להתקדם (אל), להיכנס ; להתחילה
 inimīcus, a, um (adi. + dat.) עוון, אויב
 inimīcus, ī (m.) אויב, יריב (v.)
 iniquitās, iniquitātis (f.) אי צדק, עול, עוון (f.)
 initium, ī (n.) התחלה, ראשית
 iniūriā (adv.) שלא בזכות
 iniūria, ae (f.) אי-צדק, עול, עולה (f.)
 inopia, ae (f.) מחסור, חוסר ; עוני

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
2022 אברם אראוטי: מבוא ללטינית

inopīnātus, a, um (adi.) לא/בלתי צפוי, מפתיע
 unī, abīnō, chsr amcūim (adi.) עני, אבינו, חסר אמצעים
 inquiētus, a, um (adi.) חסר שקט, חסר מנוח, רוגש, נסער (הוא אומר/אמר (אי אומר) (פועל חריג המופיע בעיקר בנסיבות הנזכרות כאן) (v.)
 inquit (inquam) (v.)
 inritus (irr.), a, um (adi.) חסר חשיבות, שווא
 inrumpō (irr.), inrumpere, inrūpī, inruptum (v.) לפרק/להתפרק אל תוך (v.)
 īnsānia, ae (f.) אי שפיות, שיגעון, טירוף
 īnsciēns, īnscientis (adi.) שאינו יודע, לא במידע, בבלי דעת (v.)
 īnsidiae, īrum (f. pl.) מארב ; תככים, מזימות
 īnsidiātor, īnsidiātōris (m.) חורש רע, בעל מזימות
 īnsīgne, is (n.) סימן, אות ; (ברבים) עיטורים/נוצות (לקסדה)
 īnsīgnis, īnsīgne (adi.) יוצא דופן (v.)
 īnsolēns, īnsolentis (adi.) יהיר, רבבן ; חריג (v.)
 īnstitūtum, ī (n.) נהג, הרגל,מנהג ; עיקרונו (v.)
 īnsula, ae (f.) אי
 īnsum, īnesse, īnfūī, --- (v.) להיות ב-/בתוך (v.)
 intellegō, intellegere, intellēxī, intellēctum (v.) להבין (v.)
 intendō, intendere, intendī, intentum/intensum (v.) למתוח ; להיות חשוב לו (v.)
 inter (praep. + acc.) בין (v.)
 intereā (adv.) בinternים (v.)
 intereō, interīre, interīī, interitum (v.) לקלות, למות, לגוע (v.)
 interest (v. impers.) חשוב לו, מתייחס לו (ראו שיעור 23 ז')
 interficiō, interficere, interfēcī, interfectum (v.) להרוג, לרצוח, לקטול (v.)
 interitus, interitūs (m.) חורבן, הרס, מוות, אובדן
 intersum, interesse, interfūī, --- (v., part. fut.: interfutūrus) להיות ב-/בין/בקבב (v.)
 intestīnus, a, um (adi.) פנימי ; מבית (v.)
 intimus, a, um (adi.) אישי ביותר, פרטי, عمוק (כלומר, שעוצמתו רבה) (v.)
 intrā (praep. + acc.) בתוך, בפנים (v.)
 intrō, intrāre, intrāvī, intrātūm (v.) להיכנס (v.)
 invādō, invādere, invāsī, invāsum (v.) לפולש, לתקוף (v.)
 inveniō, invenīre, invēnī, inventum (v.) נמצא ; להמציא, לגלוות (v.)
 inventum, ī (n.) המצאה ; רעיון
 investīgō, investīgāre, investīgāvī, investīgātūm (v.) לבירר, להתחקוקות אחר, לחקר ; לגלוות (v.)
 invidia, ae (f.) טינה ; קנאה ; שנאה, איבה
 invidus, a, um (adi.) צר עין, קנאי (v.)
 invītō, invītāre, invītāvī, invītātūm (v.) להזמין (v.)
 iocor, iocārī, iocātūs sum (v. dep.) להתבדח (v.)
 Iōnēs, Iōnum (m. pl.) איווניים, יושבי איווניה

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
2022 : אברהם ארוואטי : מבוא ללטינית

עצמו, ipsa, ipsum (pron. demons.)
ירא, ae (f.)
 לכuous, לזועם (v. dep. + dat.)
 כועס, זעם (adi.)
 ללווע/לגלג על, לצחוק על (v.)
 הוא, היא, זה ; ההוא, ההיא, הזה ; (ברבים) הם, חן
איסocrates, Isocratis (m.) (נואם אתונאי ידוע בן המאות ה-5–4 לפנה"ס)
 הזה, הזו, הלי, הלו (pron. demons.)
 ita (adv.)
כך
איטליה, ae (f.)
 לפייך, באשר על כן, לכן (coni.)
 כמו כן, גם כן, יתר על כן (adv.)
 iter, itineris (n.)
 מסע מזורז magnum iter
 iterum (adv.)
 שוב, בשנית (adv.)
 iubeō, iubēre, iussī, iūssum (v.)
 נעים, חביב, נוח, נלֶבֶב, נחמד
 iūdex, iūdicis (m.)
 משפט, דין ; בית דין (n.)
 לשפוט ; להחיליט, לפ██וק ; לחשוב/להחשיב (את... ל...)
 iugulō, iugulāre, iugulāvī, iugulātum (v.)
 לרצוח
 בהמת משא (n.)
 iungō, iungere, iūnxī, iūnctum (v.)
יופיטר, Iovis (m.)
 שבועה (iūrandum, iūris (n.)
 זכות, צדק ; חוק ; דין, משפט, משפט צדק
 פקודה (המילה מופיעה רק באבלטיבוס יחיד עם גנטיבוס)
 iūssus, iūssūs (m.)
 iustus, a, um (adi.)
 משmach ל- (+ מקור פועל/-ש-, נעים ל-/ש-)
יובנאליס (מחבר הסטיירות הנודע) (m.)
 iuvenis, iuvenis (m., gen. pl.: iuvenum)
 (אדם) צעיר (iuventūs, iuventūtis (f.)
 בחרות, עולמים, נערים ; צעירים (כשם קיבוצי)
 לעזר, לסייע, iuvāre, iūvī, iūtum (v.)

K

האחד בחודש, היום הראשון בחודש (Cal-), ārum (f. pl.)

L

לפיאנוס, ī (m.)

ליפול, lābor, lapsus sum (v. dep.)

©

Abraham Arouetey: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 אברהם ארוואי : מבוא ללטינית,

labor, labōris (m.) **عمل, משימה**
 labōrō, labōrāre, labōrāvī, labōrātum (v.) **לעמל, לעבוד**
 lacessō, lacessere, lacessīvī, lacessītum (v.) **להתגרות ב-, להטריד, להעיק, לסייע, להרגיז**
 lacrima, ae (f.) **دمעה**
 laedō, laedere, laesī, laesum (v.) **לפגוע, להזיק, לפצוע**
 Laelius, ī (m.) **לאיליאוס (ידידו הקרוב של סקיפיו הצעיר)**
 laetor, laetārī, laetātus sum (v. dep.) **לשומוח, לצהול**
 laetus, a, um (adi.) **שמח ; ממשמח, מרנין**
 lapis, lapidis (m.) **אבן**
 lateō, latēre, latūī, --- (v.) **לחשתר, לחסות**
 Latīnus, a, um (adi.) **לטיני**
 Latium, ī (n.) **לאטיאום (חבל הארץ באיטליה שבו נמצאת רומא)**
 Lātōna, ae (f.) **לטונה (אמם של אפולו ודיאנה)**
 latrō, latrōnis (m.) **שודד, ליסטים**
 lātus, a, um (adi.) **רחב, מרוחח**
 laudō, laudāre, laudāvi, laudātum (v.) **לשבח, להלל**
 laus, laudis (f.) **שבח, הילל**
 lēctor, lēctōris (m.) **קורא**
 lēgātiō, lēgātiōnis (f.) **משלחת**
 lēgātus, ī (m.) **שגריר, שליח (רム דרג), לגאט**
 legiō, legiōnis (f.) **לגיון (צבא הרומי)**
 legō, legere, lēgī, lēctum (v.) **לקראות ; לאסוף, ללקט**
 lēnis, lēne (adi.) **רד, חלק, נעים ; מתווא ; קל, נוח**
 lēnitās, lēnitātis (f.) **אייטיות, רוגע**
 lepidus, a, um (adi.) **נעימים, נחמד, אלגנטי, חינני**
 Lesbia, ae (f.) **לסביה (כינוי לאהובת המשורר קטוליס)**
 levis, leve (adi.) **קל, מהיר ; קל דעת, הפכף**
 levō, levāre, levāvī, levātum (v.) **להקל, להפחית ; לשחרר**
 lēx, lēgis (f.) **חוק**
 libellus, ī (m.) **ספרון**
 līber, a, um (adi.) **חופשי**
 liber, librī (m.) **ספר**
 līberī, līberōrum (m. pl.) **ילדים**
 līberō, līberāre, līberāvī, līberātum (v.) **לשחרר**
 libertās, libertātis (f.) **חירות, חופש**
 in libertātem vindicāre **לשחרר, להושיע**
 libet/lubet, libēre, libuit/libitum est (v. impers.) **מושא חן, נעים, רצוי**
 libidō, libidinis (f.) **תאווה, תשוקה, חשק עז**

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 אברהם ארוואטי : מבוא ללטינית

לוב, (בஹשלה) אפריקה (f.) Libya, ae (f.)
 מותר, רשאי ל- ; אפילו, גם אם (בפתח פסוקית ויתרו) licet, licere, licuit/licitum est (v. impers.)
 שפה, לשון (f.) lingua, ae (f.)
 בזדאות, בבירור liquidō (adv.)
 אות littera, ae (f.)
 מכתב, איגרת ; ספרות litterae, ārum (f. pl.)
 מקום (צורת הרבים בנאותרום פירושה מקומות גיאוגרפיים, locus, ī (m.; pl.: loca [n.]/locī [m.]) ואילו בזכר פירושה 'מקומות' ספרותיים, כלומר, מקורות או קטיעים).
 רחוק, במרקח רב longē (adv.)
 אורץ longitūdō, longitūdinis (f.)
 ארוך, גובה longus, a, um (adi.)
 פטפון loquāx, loquācis (adi.)
 לומר, לדבר, לשוחח loquor, loquī, locūtus sum (v. dep.)
 רצועת עור ; (ברבים) מושכות, רשן lōrum, ī (n.)
 זוהר, בוהק, קורן lūcidus, a, um (adi.)
 לוקiliוס, ī (m.) Lūcilius, ī (m.)
 לוקיאס, ī (n.) lucrum, ī (n.)
 להתגושש, להתקוטט, להיאבק luctor, luctārī, luctātus sum (v.)
 משחק ; מופע ; בית ספר lūdus, ī (m.)
 להתעצב, להתאבל, לקונן lugeō, lugēre, lūxī, lūctum (v.)
 זאב lupus, ī (m.)
 אור lūx, lūcis (f.)
 מותרות, שפע, פינוק lūxuria, ae (f.)
 ליסיאס (נוואם אתונאי נודע בין המאות ה-5–4 לפנה"ס) Lysiās, Lysiae (m.)

M

בחיי הרקולס ! לשון שבועה המשמשת לחיזוק הנאמר : לבטח, אמת (me)hercule (inter.)
 לתכנן, לזרום, לחרוש מזימות, לתחבל machinor, machinārī, machinātus sum (v. dep.)
 כתם macula, ae (f.)
 נוגה, עגום, עצוב maestus, a, um (adi.)
 יותר magis (adv. comp.)
 מורה ; אדון magister, magistrī (m.)
 גודל, מידת גודלה magnitūdō, magnitūdinis (f.)
 במידה רבה, מאד magnopere (adv.)
 גדול magnus, a, um (adi.)
 אבות קדומים, אבותינו māiōrēs, māiōrum (m. pl.)
 באופן רע, לא כהלה, לא כשרה male (adv.)
 עוון, רעה, מעשה רע maleficium, ī (n.)

©

malitia, ae (f.)
 זדוֹן, רועַ, רשותַ (f.)
 mālō, mālle, māluī, --- (v.)
 להעדיַף (v.)
 malus, a, um (adi.)
 רע
 maneō, manēre, mānsī, mānsum (v.)
 להישאר, להמתין (v.)
 manus, manūs (f.) ; כנופיה, חבורה (f.)
 יד ; פלוגה, מחלקה (צבאית) ; כנופיה, חבורה (f.)
 Marcus, ī (m.)
 מרקוס (שם פרטי) (m.)
 mare, maris (n.)
 ים
 Mars, Martis (m.)
 מרס (אל המלחמה) (m.)
 Martiālis, is (m.)
 מרטיאלייס (מושורר, נודע באפיగרכות הרבות שחבר) (m.)
 māter, mātris (f., gen. pl.: matrum)
 אם
 maximē (adv.)
 ביותר, במאוד מאוד
 medicus, ī (m.)
 רופא (m.)
 mediocriter (adv.)
 באופן מתון ; מעט
 meditor, meditārī, meditātus sum (v. dep.)
 לחשוב, לשקל, להרהר, לתכנן (v. dep.)
 medius, a, um (adi.)
 אמצעי ; אמצע ה-
 Megara, ae (f.)/Megara, ūrum (n. pl.)
 מגירה (n. pl.)
 mel, mellis (n.)
 דבש
 membrum, ī (n.)
 איבר
 meminī, meminisse (v. + acc./gen.)
 לזכור (מצו רק בגע פרפקטום אך במשמעות הווה) (v. + acc./gen.)
 memor, memoris (adi. + gen.)
 זכר את..., קשוב אל...
 memoria, ae (f.)
 זיכרונו, זָכָר (f.)
 mēns, mentis (f.)
 נפש,عقل, רוח, הלוּך רוח, מחשבה (f.)
 mēnsis, mēnsis (m., gen. pl.: mēnsium, mēnsum, mēnsuum)
 חודש
 mentior, mentīrī, mentītus sum (v. dep.)
 לשקר (v. dep.)
 mercātor, mercātōris (m.)
 סוחר
 Mercurius, ī (m.)
 מרקוריוס (אל)
 merīdiēs, merīdiētī (m.)
 חצות היום, צהריים (m.)
 metuō, metuere, metuī, --- (v.)
 לחושש, לפחד מ- , לירוא את/ מפני (v.)
 metus, ūs (m.)
 פחד, אימה (m.)
 meus, a, um (adi. possess.; m. voc. sg.: mī)
 שלי (f.)
 migrō, migrāre, migrāvī, migrātum (v.)
 יצאת, להגר (v.)
 mīles, mīlitis (m.)
 חייל
 Mīlēsius, a, um (adi.)
 איש מיליטוס (f.)
 mīlia, mīlium (n. pl.)
 אלףים
 mīlitia, ae (f.) ; מערכת צבאי (f.)
 שירות צבאי ; מערכת צבאית (f.)
 mīlle (adi. indecl.)
 אלף (f.)
 minimē (adv. super.)
 פחות מכול ; כלל וכלל לא (f.)
 Mīnos, Mīnōis/Mīnōnis (m.)
 מינוס (מלך אגדי בכרתים) (m.)

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 : מבוא ללטינית, אברהם ארוatty

פחות (adv.) minus

נפלא, מופלא, מדהים (adi.) mīrabilis, mīrābile (adi.)

להתפלא, להשתאות (ל-) (v.) mīror, mīrārī, mīrātus sum (v.)

מופלא, פלאי (adi.) mīrus, a, um (adi.)

אומלל, מסכן, עלב, עצוב (adi.) miser, a, um (adi.)

לرحم, לחמול על (v. dep. + gen.) misereor, miserērī, miseritus sum (v. dep. + gen.)

מעורר רחמים/חמלת ב- (v. impers.) miseret, miserēre, miseruit, --- (v. impers.)

אומללות, מצוקה, עלייבות (f.) miseria, ae (f.)

רחמים, חמלת, רחמנות (f.) misericordia, ae (f.)

להתרכך, להתעדן (v.) mītēscō, mītēscere, ---, --- (v.)

ך, עדין, אדיב, רחום (adi.) mītis, mīte (adi.)

שלוח (v.) mittō, mittere, mīsī, missum (v.)

תנוועה, מהירות, פעולנות ; הרכבות (f.) mōbilitās, mōbilitātis (f.)

רק, בלבד (adv.) modo (adv.)

אם רק, לו רק (sī modo)

בתנאי ש-, ובלבד ש- (coni. + coniūnctīvus) modo (coni. + coniūnctīvus)

מידה, כמות ; מידת יאה, מתינות ; דרך, שיטה, אופן, אורח (m.) modus, ī (m.)

חוומות, ביצורים (n. pl.) moenia, moenium (n. pl.)

להתאמץ, להשתדל, לעמל ; לעורר, לכונן (v. dep.) mōlīor, mōlīrī, mōlītus sum (v. dep.)

רך, גמיש ; רופס (adi.) mollis, molle (adi.)

لطחוון, לכטוש (v.) molō, molere, moluī, molitum (v.)

להזיהיר, ליעץ (v.) moneō, monēre, monuī, monitum (v.)

הר (m.) mōns, montis (m.)

אות, סימן, מופת ; פלא (n.) mōnstrum, ī (n.)

אנדרטה, מצבת זיכרון, גלעד (n.) monumentum, ī (n.)

עיכוב, השתחות (f.) mora, ae (f.)

מחלה, נגע (m.) morbus, ī (m.)

למות (v. dep.) morior, morī, mortuus sum (v. dep.)

להתעכב, להשתחות (v. dep.) moror, morārī, morātus sum (v. dep.)

מוות (f.) mors, mortis (f.)

בן תמותה, בן חילוף, שסופה מוות/כליה, בן אנוש (adi.) mortālis, mortāle (adi.)

מת (adi.) mortuus, a, um (adi.)

מנาง, נהג, הרגל, אורח ; (ברבים גם במשמעות אופי, התנהגות) (m.) mōs, mōris (m.)

דרך/מנาง האבות, מנהג/מסורת אבותינו (mājōrum)

להזיז, להניע ; לעורר, לריגש, להשפיע ; להסיר, לפפרק (מחנה) (v.) moveō, movēre, mōvī, mōtum (v.)

בקרוב, עד מהרה (adv.) mox (adv.)

אישה ; רעה (f.) mulier, mulieris (f.)

המוני, קהל (f.) multitūdō, multitūdinis (f.)

©

multus, a, um (adi.) **רַב**
 mundus, ī (m.) **עוֹלָם**
 mūniō, mūnīre, mūnīvī, mūnītum (v.) **לְבָצֶר, לְהִגּוֹן**
 mūnītus, a, um (adi.) **מְבוֹצָר, בְּצָור**
 mūnus, mūneris (n.) **מְתֻנָה, שֵׁי, מְתַת ; חֻבֶה, תְּפִקִיד**
 mūrus, ī (m.) **קִיר, חֻמָה**
 mūsica, ae (f.) **מוֹזִיקָה, אֲמֻנוֹת הַמוֹזִיקָה וְהַשִּׁירָה**
 mūtātiō, mūtātiōnis (f.) **שִׁינּוֹן, תְּמוּרָה, חִילּוֹף**
 mūtō, mūtāre, mūtāvī, mūtātum (v.) **לְשָׁנוֹת**

N

nam (coni.) **הַן, הַרִי, שָׁהָרִי (מִילִת חִיבָר לְהִצְגָת סִיבָה)**
 narrō, narrāre, narrāvī, narrātum (v.) **לְסִפְר, לְגָלוֹל**
 nāscor, nāscī, nātus sum (v. dep.) **לְהִיוֹלֵד, לְהִיוֹצָר, לְצִמּוֹחַ**
 nāsus, ī (m.) **אָף**
 nātiō, nātiōnis (f.) **אוֹמָה, עַם ; שְׁבָט ; גּוֹעַ**
 nātūra, ae (f.) **טְבֻעַ, אוֹפִי**
 nātūralis, nātūrāle (adi.) **שֶׁל הַטְבֻעַ, שִׁיאַך לְטְבֻעַ, טְבֻעִי**
 nātus, ī (m.) **בָן, יָלֵד**
 nātus, a, um (adi. + abl. orīginis, v.s. nāscor) **נוֹלֵד/מוֹצָאוּ מ-, צָאצָאוּ שֶׁל**
 nauta, ae (m.) **מַלְחָה, יָמָאי, סְפִן**
 nāvigō, nāvigāre, nāvigāvī, nāvigātum (v.) **לְהִפְלִיגָה, לְשָׁוֹט**
 nāvis, nāvis (f.) **סְפִינָה, אֲוֹנִיָה**
 nē (adv.) **לֹא, אַל, בְּלַי**
 nē (coni.) **כִּדי שְׁלָא, לְמַעַן לֹא, לְבָלַפְן, שְׁמָא**
 -ne (particula enclit.) **מִילִת הַמְצִיּוֹת שֶׁאָלָה (יְהָאֵם?)**
 nec (adv./coni.) **וְלֹא... , וְ... לֹא, גַם... לֹא**
 nec... nec... **לֹא... וְלֹא... ;**
 necessārius, ī (m.) **קָרוּב מִשְׁפָחָה ; חֲבָר, יְדִיד**
 necesse est (impers.) **הַכְרָחִי ש-**
 nefārius, a, um (adi.) **זְדוּנִי, מְרוֹשָׁע, נְפָשָׁע, רְצַחַנִי**
 nefās (n. indecl.) **רַעַתָּא ; רַעַתָּה**
 neglegō, neglegere, neglēxī, neglēctum (v.) **לְהִתְעַלֵם, לְהִזְנוֹחַ, לְזָנוֹחַ**
 negō, negāre, negāvī, negātum (v.) **לְשָׁלֹל, לְהִכְחִישׁ, לְוֹמֵר שְׁ-... לֹא, לְסַרְבַ**
 negōtium, ī (n.) **(עִיסּוֹק ב-) עֲנִינִי הַמִּדְינָה**
 nēmō (pron.; nēminem, nūllīus, nēminī, nūllō) **אָף לֹא אֶחָד, אִישׁ לֹא**
 nemus, nemoris (n.) **חוֹרְשָׁה**
 nepōs, nepōtis (m.) **נכָד ; צָאצָא**
 neque (adv./coni.) **וְלֹא... , וְ... לֹא, גַם... לֹא**

©

לא... ולא... neque... neque...

nekla (n.) נקלה יותר, בזוי יותר (]*pos.*: *nēquam*, *indecl.*])
 nēquior (adi. comp. [pos.: *nēquam*, *indecl.*]) נקלה יותר, חזנהה, חוסר מעש ; פחיתות ערך
 nēquitia, ae (f.) עצמות, חזנהה, חוסר מעש ; פחיתות ערך
 Nerō, Nerōnis (m.) נרוֹן (קיסר רומי בשנים 54–68 לספירה)
 Nerviī, ōrum (m. pl.) נרוּוִים (עם בלגי) (v.)
 nēsciō, nēscīre, nēscīvī לא לדעת, להיות בא ידיעה (v.)
 Nestor, Nestoris (m., acc.: *Nestora*) נסטור (מלך פילוס, זkan גיבורי היוונים בטרופיה)
 neuter, neutra, neutrum (adi.) אף לא אחד (מהשניים)
 nihil (n. indecl.; adv.) לא-כלום, שום דבר (במשפטי שלילה) ; כלל לא, שום אוף לא (v.)
 nihilum, ī (n.) לא-כלום, שום דבר, מאומה (v.)
 nīl (n. indecl.) לא-כלום, שום דבר (במשפטי שלילה) (v.)
 nīmīrum (adv.) ללא ספק, בוודאי, אין פה מה ש-
 nimis (adv.) רב מדי, יתר על המידה, יותר מדי, ... מדי
 nimius, a, um (adi.) Ningit, ningere, ninxit, --- (v. impers.) יורד שלג
 nisi (coni.) אם... לא, אלא אם כן, בלבד ארט ל-
 nītor, nītī, nīsus/nixus sum (v. dep. + abl.) להישע על, להסתמך על ; להתאמץ על
 nōbilis, nōbile (adi.) אציל, רם יחס ; נחדר ; נודע
 nōbilitās, nōbilitātis (f.) אצלות, רום יחס, אצולה ; פרסום, תהילה
 noceō, nocēre, nocuī, nocitum (v. + dat.) להזיק ל-, לפגוע ב-
 nōlō, nōlle, nōluī, --- (v.) לא לרצות, לסרב, למאן
 nōmen, nōminis (n.) שם
 nōminō, nōmināre, nōmināvī, nōminātum (v.) לקרוא בשם, לכנות (v.)
 nōn (adv.) לא
 nōndum (adv.) עדין לא, טרם
 nōnne (adv.) מילה המופיעה בפתח שאלה ישירה המזכה לשובבה חיובית
 nōnnūllus, a, um (adi.) אחד, מסויים ; (ברבים) מספר, כמה, לא מעט
 nōs (pron. pers.) אנחנו, אנו
 nōscō, nōscere, nōvī, nōtum (v.) להתוודע, ללמד, להבין ; (פרפקטום) : לדעת (v.)
 noster, nostra, nostrum (adi. possess.) שלנו (v.)
 nōtus, a, um (adi.) ידוע, נודע, מפורסם
 novitās, novitātis (f.) חידוש, חדשנות ; זרות, מוזרות, משונות
 novus, a, um (adi.) חדש ; טרי ; זר, מזר
 nox, noctis (f.) לילה
 nūdō, nūdāre, nūdāvī, nūdātum (v.) לחשוף, להפשיט
 nūdus, a, um (adi.) עירום, חשוף
 nūllus, a, um (adi.) איש לא..., אף לא... אחד
 num (adv.) מילה המופיעה בפתח שאלה ישירה המזכה לשובבה שלילית ; אם (בשאלת עקיפה)

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 אברהם אראוטי: מבוא ללטינית

numerō, numerāre, numerāvī, numerātum (v.)
 לְמִנּוֹת, לְסַפּוּר ; לְשָׁלֵם
 numerus, ī (m.)
 מסְפֵּר, מִנְיָן
 Numidia, ae (f.)
 נוּמִידִיָּה (מֶמְלָכָה בְּצִפּוֹן-מַעֲרֵב אַפּרִיקָה)
 מעוֹלָם... לֹא, לְעוֹלָם... לֹא
 numquam (adv.)
 נְעַזְבָּן (adv.)
 nūntiō, nūntiāre, nūntiāvī, nūntiātum (v.)
 לְבָשָׂר, לְהַזְדִּיעַ, לְהַכְּרִיז (v.)
 nūntius, ī (m.)
 כְּרוֹז, מְזֻדִּיעַ, מְבָשֵׂר ; הַזְדִּיעַ, בְּשָׂרָה
 nusquam (adv.)
 בְּשָׂום מִקּוּם (בְּמִשְׁפְּטִי שְׁלִילָה) (adv.)
 נִימְפָּה (הַנִּימְפָּות הַיּוֹ אֱלוֹת מִינּוֹרִיּוֹת וְדָמוֹתָן דָּמוֹת עַלְמָוֹת טּוֹבוֹת מְרָאָה) (f.)

O

ô (inter.)
 הוֹי ! (לְעַתִּים לְפָנֵי יְחִשָּׁת וּקְטִיבָּס) (f.)
 ob (praep. + acc.)
 בְּגָלֶל, עַל שָׁוֹם
 obeō, obīre, obīī, obitum (v.)
 לְפָגּוֹשׁ, לְלִכְתָּה לְקָרְאָת (v.)
 לְמוֹת mortem obīre
 oblectātiō, oblectātiōnis (f.)
 תְּעֻנוֹג, נּוֹעֵם
 oblīviscor, oblīviscī, oblītus sum (v. dep. + acc./gen.)
 לְשֻׁכוֹחַ
 obruō, obruere, obruī, obrutum (v.)
 לְכָסּוֹת, לְקַבּוֹר ; לְרָגוֹם
 obsecrō, obsecrāre, obsecrāvī, obsecrātum (v.)
 לְהַתְחִין (אַל)
 observō, observāre, observāvī, observātum (v.)
 לְהַתְבִּינוּ בָּ- , לְשִׁים לְבָ- לְ- , לְהַשְׁגִּיחַ
 obses, obsidis (m./f.)
 בְּנִיתַת עַרְובָּה
 obsidiō, obsidiōnis (f.)
 מִצְור, כִּיתּוֹר
 obsistō, obsistere, obstīī, obstitum (v.)
 לְהַתְנִגְדָּה
 obstō, obstāre, obstīī, --- (v.)
 לְעַמּוֹד בְּדַרְכֵו שֶׁל, לְהַכְּשִׁיל, לְעַצְרֹר אֶת/בְּعֵד (v.)
 obstruō, obstruere, obstrūxī, obstrūctum (v.)
 לְחַסּוּם ; לְהַפְּרִיעַ
 obsum, obesse, obfuī (offuī), --- (v. + dat.)
 לְהַכְּשִׁיל, לְהַזִּיק, לְהַפְּרִיעַ לְ- , לְסַכֵּל, לְהִיוֹת לְרוֹעֵץ לְ-
 obtemperō, obtemperāre, obtemperāvī, obtemperātum (v.)
 לְצִיִּית (f.)
 obtineō, obtinēre, obtinuī, obtentum (v.)
 לְהַחְזִיק, לְתִפְסֵס ; לְהַשִּׁיג, לְרַכּוֹשׁ
 obtingō, obtingere, obtigī, --- (v.)
 לְגַעַת ; לְיִפּוֹל בְּחַלְקָתוֹ שֶׁל- , לְעַלּוֹת בְּגָרְלָל ; לְקָרוֹת (v.)
 occāsus, occāsūs (m.)
 שְׁקִיעָה, נְפִילָה
 occīdō, occīdere, occīdī, occīssum (v.)
 לְהַרְגוּג, לְקַטּוֹל (v.)
 occultō, occultāre, occultāvī, occultātum (v.)
 לְהַסְתִּיר, לְהַחְבִּיא
 occupātiō, occupātiōnis (f.)
 עִסּוּק
 occupātus, a, um (adi.)
 עִסּוּק
 occupō, occupāre, occupāvī, occupātum (v.)
 לְכִבּוֹשׁ, לְתִפּוֹס (v.)
 oculus, ī (m.)
 עַין
 ôdī, ôdisse, --- (v., part. fut. act.: ôsūrus)
 לשְׁנוֹא (נוֹתָה רָק בְּגַזֵּע פֿרְפֿקְטוּם, אַךְ בְּמִשְׁמְעוֹת הַוּהָה)
 odium, ī (n.)
 שְׁנָאָה
 offensus, a, um (adi.)
 מְאוֹס, שְׁנוֹא

©

להציג בפניהם, להגיש, להביא אל, להציג (v.)
 offerō (obf-), offerre, obtulī, oblātum (v.)
 officium, טוביה, שירות ; חובה, משימה ; תפקיד (n.)
 aioz, מזמין (לגביה העבר) ; אי פעם (לגביה העתיד) (adv.)
 əlīm (adv.)
 לשמות ; להשמיט, לפסוח על (v.)
 omittō, omittere, omīsī, omissum (v.)
 omnīnō (adv.)
 לכל, כל... (עם שם עצם בלבד), כל ה- (עם שם עצם רבים) (adv.)
 omnis, omne (adi.)
 על, מעמסה (n.)
 onus, oneris (n.)
 עמוס (adi. + abl./gen.)
 onustus, a, um (adi.)
 opera, ae (f.)
 عمل, עבודה, מאמצן, טרחה
 להשקיית מאמצן ב-, להתרשם ל- (dat.)
 operōsus, a, um (adi.)
 עמלני, פעיל (עמלני)
 opēs, opum (f. pl. [sg.: ops, opis])
 משאבים, נכסים, עושר (ops, opis)
 opīnor, opīnārī, opīnātus sum (v. dep.)
 חשוב, לשבור, לשקל (impers.)
 ראוי/יש צורך ש-
 oportet, oportere, oportuit, --- (v. impers.)
 לפגוש, ללחוץ לקראת (v.)
 למות (לפגוש במות)
 oppidum, עיר (n.)
 opprimō, opprimere, oppressī, oppressum (m.)
 להחוץ, למחוץ, לדכא, להעניש להכנייה (לכנייה)
 oppugnō, oppugnāre, oppugnāvī, oppugnātum (v.)
 לתקוף (תקוף)
 עזרה, מזוז (לא נומינטיבוס ודטיבוס יחד ; רוח יותר ברבים. ראו לעיל)
 (ops) opis (f.)
 אופטימטים, הטוביים ביותר (כיינוי למי שדבקו בסמכויות הסנאט) (optimātēs, optimātium (m. pl.))
 לחזור, להעדיף ; לרצות, לבקש, ליהלול (v.)
 opōtō, optāre, optāvī, optātum (v.)
 עבודה, מטלה, משימה
 opus, operis (n.)
 יש צורך ל-(דטיבוס) ב-(אבלטיבוס)
 opus est
 ōra, ae (f.)
 גודה ; גודה
 ōrāculum, נבואה (n.)
 אוֹרָקֶל (דבר נבואה מן האל ; המקום בו נתנו דברי נבואה)
 ōrātiō, ōrātiōnis (f.)
 נואם ; שיחה, שיח ; דיבור
 ōrātor, ōrātōris (m.)
 נואם, דובר
 orbis, orbis (m.)
 מעגל, עיגול, סיבוב
 העולם (ימעלם היבשתי) orbis terrārum/terrae
 ōrdō, ōrdinis (m.)
 סדר ; דרגה, מעמד ; שורה (במרחב קרב) (ordō)
 Orgetorīx, Orgetorīgis (m.)
 אורגטוריקס (מנהיגי ההלווטיים)
 orīgō, orīginis (f.)
 מקור, מוצא
 מקום, להתרומם, לעלות ; להיוולד (oritūrus)
 ōrō, ōrāre, ōrāvī, ōrātum (v.)
 לבקש, לשאול (את ... מ- ; עם אקוסטיבוס כפול) (oritūrus)
 ortus, a, um (adi. + abl. orīginis; v.s. orior)
 מוצא מ- ; יצאו של
 ōs, ōris (n.)
 פה ; פנים
 ōs, ossis (n.)
 עצם

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 : מבוא ללטינית,abrham Arouatty

להראות, להציג (v.)
ostendō, ostendere, ostendī, ostentum
פנאי, מרגוע (n.)
ōtium, ī (n.)
אוביידיס אובידיוס (m.)
Ovīdius, ī (m.)

P

חיפור מזון (f.)
pābulātiō, pābulātiōnis
באון זה (n. sg. abl. → pactum) הסכם istō pactō
להצער, להתרחרט ; לגורם צער/חרטה (v.)
להצער, להתרחרט ; לגורם צער/חרטה paeniteō, paenitēre, paenituī, --- paenitet (v. impers.)
פסב צער/חרטה ש- (v. impers.)
פאייטוס שם פרט) Paetus, ī (m.)
בגלי, לעין כל palam (adv.)
ביצה palūs, palūdis (f.)
פנאיטיוס פילוסוף סטואי מהמאה ה-2 לפנה"ס Panaetius, ī (m.)
דומה ; שווה, זהה ; הוגן ; מתאים, הולם pār, paris (adi.)
מוקן parātus, a, um (adi.)
לחוס על parcō, parcere, pepercī, parsum (v. + dat.)
אב, אם ; חורה parēns, parentis (m./f.)
לציית ל- pāreō, pārēre, pāruī, --- (v. + dat.)
קיר pariēs, parietis (m.)
לולדת, להולד parturō, partum (part. fut.: paritūrus)
להכין, לספק ; להשיג, לקנות ; לשකוד על parō, parāre, parāvī, parātum (v.)
חלק ; אзор ; צד, כיון pars, partis (f.)
באופן חלקו, חלקית partim (adv.)
מעט מדי parum (adv.)
קטן, מעט, פעוט parvus, a, um (adi.)
פה ושם, לכאו ולכאן passim (adv.)
צעד, פסעה ; צעד' יחידת אורך השווה ל- 5.1 מטרים בקירות passus, passūs (m.)
אלף צעדים ; מיל (רומי) mīlle passuum
מאתים מיל ducenta mīlia passuum
להיות פתוח ; להשתרע pateō, patēre, patuī, --- (v.)
אב pater, patris (m., gen. pl.: patrum)
של האב, מצד האב ; אביה paternus, a, um (adi.)
סבלנות patientia, ae (f.)
לסבול, לשאת ; לאפשר, להתייר patior, patī, passus sum (v. dep.)
מולדה patria, ae (f.)
אדון ; פטרון patrōnus, ī (m.)
מיועט, מצומצם, דל paucus, a, um (adi.)
מעטם paucī, ūrum (m. pl.)
קצת, מעט paulō, paulum (adv.)

©

paulus, a, um (adi.)
 pauper, pauperis (adi.)
 עני, דל
 paupertas, paupertatis (f.)
 עוני, דלות
 Pausaniās, ae (m.)
 פאוסניאס (מצביא ספרטני)
 paveō, pavēre, pāvī, --- (v.)
 לפחד מאד, לרעוד מפחד
 pāx, pācis (f.)
 שלום
 peccātum, ī (n.)
 טעות, משגה; חטא
 peccō, peccāre, peccāvī, peccātum (v.)
 לשגות, לטעות; לחטוא, להרעה
 pecūnia, ae (f.)
 כסף, ממון
 Pēlius, a, um (adi.)
 של הר פליון (הר בתסאליה)
 pellō, pellere, pepulī, pulsum (v.)
 להזוף, לגרש, למגר, להניס
 per (praep. + acc.)
 במשך, במהלך; דרך, בעזרת, באמצעות
 peragō, peragere, perēgī, perāctum (v.)
 לבצע, להשלים
 percellō, percellere, perculī, perculsum (v.)
 להוכיח, להוכיח, להבינו
 percipiō, percipere, percēpī, perceptum (v.)
 לתפוס, להשיג; להבין
 percutiō, percutere, percussī, percussum (v.)
 להכות בחזקה/בכוח, לחבות
 perditus, a, um (adi.)
 רשע, חסר תקנה
 perdō, perdere, perdidī, perditum (v.)
 לאבד, להרוויד, להחריב
 perdūcō, perdūcere, perdūxī, perductum (v.)
 להוביל (דרך), להניף, להנחות
 peregrinātiō, peregrinātiōnis (f.)
 שהות בנכרים, נודדים
 perennis, perenne (adi.)
 נצחי; תמידי; עמיד
 pereō, periōre, periī, peritum (v.)
 למות, לגועע, לאבוד
 perferō, perferre, pertulī, perlātum (v.)
 לשאת, להשלים עם; להעביר
 perficiō, perficere, perfēcī, perfectum (v.)
 להשלים, לגמור, לסיים; להשיג; לגרום
 pergō, pergere, perrēxī, perrēctum (v.)
 להתקדם, להמשיך (בעשיית דבר מה)
 Periclēs, Pericles/Pericli (m.)
 פריקליס (מדינאי אתונאי נודע מהמאה ה-5 לפנה"ס)
 perīculum, ī (n.)
 סכנה
 perītus, a, um (adi.+ gen.)
 מנוסח/證明/מיומן ב-
 permovere, permovēre, permōvī, permōtum (v.)
 להסיע, לשלהב, להשפיע; להניע
 permūtatiō, permūtatiōnis (f.)
 שינוי, תמורה; חילוף
 perniciēs, perniciē (f.)
 חורבן, הרס
 perniciōsus, a, um (adi.)
 זדוני, הרסני, קטלני
 perpetuus, a, um (adi.)
 מתמשך, שאינו פוסק, תמידי, רציף, המשכי
 persaepe (adv.)
 לעיתים קרובות מאד, לעיתים תוכפות
 persequor, persequī, persecūtus sum (v. dep.)
 לרדוף; לבקש, לתור אחרי
 persevērō, persevērare, persevērāvī, persēvērātum (v.)
 להתמיד, לדבוק ב-
 persolvō, persolvere, persolvī, persolūtum (v.)
 להתיר, לפטור, להסביר; לשלם
 persōna, ae (f.)
 דמות, אישיות

©

Abraham Arouet: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 אברהם ארוואי: מבוא ללטינית

persuādeō, persuādēre, persuāsī, persuāsum (v. + dat.) לשכנע
 persuāsiō, persuāsiōnis (f.) שכנע ; אמונה, עיקרון
 perterreō, perterrēre, perterruī, perterritum (v.) להביחיל מאד, להחריד
 pertimēscō, pertimēscere, pertimuī, --- (v.) לירוא, לפחד מאד
 pertinācia, ae (f.) עקשנות, נחרצות
 pertineō, pertinēre, pertinuī, --- (v.) להיות מעוניינו של, להיות קשור/שייך ל- ; להגיע עד
 perturbō, perturbāre, perturbāvī, perturbātum (v.) להסער, להרעיש
 perveniō, pervenīre, pervēnī, perventum (v.) להגיע
 pēs, pedis (m.) רגלי ; רגל (מידת אורך השווה לכ-30 סנטימטרים)
 pestis, pestis (f.) נגע, מחלת, חוליה ; רעה, פורענות
 petō, petere, petīvī (petīi), petītum (v.) לבקש, לדרוש ; לשאו- ל- ; לתקוף (v.)
 Pharos/Pharus, ī (f.) פארוס (אי לחופי אלכסנדריה) (f.)
 Philistus (היסטוריון איש סירקוסי, יועצו של דיוניסיוס השני) ī (m.) פיליסטוס
 philosophia, ae (f.) פילוסופיה
 philosophus, ī (m.) פילוסוף
 Phoebus (אחד מכינויו של האל אפולו) ī (m.) פוייבוס
 pīctus, a, um (adi.) מצויר, מאoir
 pietās, pietātis (f.) מסירות, אדיקות, חסידות, נדיבות לב
 piger, pigra, pigrum (adi.) עצל, נרפה
 piget, pigēre, piguit/pigitum est (v. impers.) מסב צער/רוגז/אי שביעות רצון ש-
 pingō, pingere, pīnxī, pīctum (v.) לצזיר, לצבוע, לקשט
 Pīraeus, ī (m.) פיריאוס (נמל אתונה)
 placeō, placēre, placuī, placitum (v. + dat.) לשאת חן בעניין, לנעם, להיות רצוי ל-
 plācō, plācāre, plācāvī, plācātum (v.) להרגיע, להשקיט, לפייס
 plānitiēs, plānitiēt (f.) מישור
 plānus, a, um (adi.) שווה, ישר ; ברור (ייאמר על סגנון דיבור) (f.)
 Plato, Platōnis (m.) אפלטון
 plēbs, plēbis / plēbēs, plēbēt (f.) פָּלֶבֶס, 'המוני העם' (כל מי שלא נמנה עם מעמד האצולה)
 plēnus, a, um (adi. + gen./abl.) מלא (ב-)
 plērīque, plēraeque, plēraque (adi. pl.) רוב, חלק הארי, מרבית ; רבים מאד
 plērumque (adv.) על פי רוב, לרוב
 pluit, pluere, pluit, --- (v. impers.) יורד גשם (f.)
 plūrimus, a, um (adi. super.) רב ביותר/מכול
 plūs, plūris (n. + gen.; adi.) יותר
 poena, ae (f.) עונש
 لتת את הדין, להיענש poenās dāre
 להיענש, لتת את הדין poenās persolvere
 Poenī, ūrum (m. pl.) הפונים, בני קרתגו

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
2022 אברהם ארוטי : מבוא ללטינית,

poēta, ae (m.) משורר
 policeor, pollicērī, pollicitus sum (v. dep.) להבטיח
 Pompēiī, ūrum (m. pl.) פומפיי
 Pompēius, ī (m.) פומפיוס
 pōnō, pōnere, posuī, positum (v.) להציב, לשים ; להקים (מחנה) ; להניח
 pōns, pontis (m.) גשר
 populātiō, populātiōnis (f.) ביצה, בזיה, שוד, הרס
 populor, populārī, populātus sum (v. dep.) לבזוז, לחשם
 populus, ī (m.) עם
 porrigō, porrigere, porrēxī, porrēctum (v.) להושיט
 porta, ae (f.) דלת, שער
 portō, portāre, portāvī, portātum (v.) לחת, לסחוב ; להביא, להעביר
 pōscō, pōscere, popōscī, --- (v.) לדרוש, לתבוע, לבקש
 possideō, possidēre, possēdī, possessum (v.) להחזיק, להיות בעל (רכוש)
 possum, posse, potuī, --- (v.) יכול, להיות מסוגל
 post (praep. + acc.) לאחר, אחרי ; מאחרו
 post/posteā (adv.) אחר כך
 posteāquam (coni.) לאחר ש-, אחרי ש-
 posterior, posterius (adi. comp.) הבא, העוקב, המגיע מיד אחר כך
 posteritās, posteritātis (f.) העתיד, הזמןם שבואו
 posterus, a, um (adi.) הבא, העוקב
 postpōnō, postpōnere, postposuī, postpositum (v.) להציב אחרי ; לדוחות ; להתעלם, להזניח
 postquam (coni.) לאחר ש-, אחרי ש-
 postrēmus, a, um (adi. super.) אחרון, סופי
 postulātum, ī (n.) דרישת, בקשה
 postulō, postulāre, postulāvī, postulātum (v.) לדרוש, לבקש
 potēns, potentis (adi.) חזק, בעל עוצמה/יכולת
 potentia, ae (f.) כוח, עוצמה
 potestās, potestātis (f.) סמכות, כוח, עוצמה, מראות, שורה
 potior, potīrī, potitus sum (v. dep. + abl./gen.) להשתלט (על), לאחוז (בשרה)
 potius (adv.) אל נכוון, ליתר דיוק, יתרה מזו
 praecaveō, praecavēre, praecāvī, praecaustum (v.) לנקט ממנה זהירות, להיזהר בעוד מועד
 praeceptum, ī (n.) הוראה, פקודה, הנחיה, צו
 praeclārus, a, um (adi.) יפה עד מאד, נפלא, נחדר, מפואר ; נודע, מפורסם
 praecō, praecōnis (m.) כרוץ, מבשר
 praeda, ae (f.) שלל
 praedicō, praedicāre, praedicāvī, praedicātum (v.) להזכיר, לדבר גלויות ; לפאר ; להתפאר
 praedō, praedōnis (m.) שודד ים, פיראט

©

Abraham Arouetty: *Prolegomina ad Linguam Latinam*, MMXXII
2022 אברהム אראוטי : מבוא ללטינית

proficīscor, proficīscī, profectus sum (v. dep.)	לצאת לדרך
profugus, ī (m.)	פליט
profundum, ī (n.)	עומק, עמוקים
prohibeō, prohibēre, prohibuī, prohibitum (v.)	להרחק (את... מ-) ; לעצור את/بعد ; למנוע (הACTION)
prōmittō, prōmittere, prōmīsī, prōmissum (v.)	שלוח (הACTION) ; להבטיח
prōnūntiō, prōnūntiāre, prōnūntiāvī, prōnūntiātum (v.)	לברר, להודיע, להזכיר ; לבטא (the ACTION)
propāgō, propāgāre, propāgāvī, propāgātum (v.)	להגדיל, להרחיב
prope (adv.; praep. + acc.)	קרוב ל-, על יד ; כמעט
properō, properāre, properāvī, properātum (v.)	למהר, להזדרז, להיחפז
propīnquō, propīnquāre, ---, --- (v.)	להתקרב
prōpōnō, prōpōnere, prōposuī, prōpositum (v.)	להציג בפני, להציג, לגנות, לחשוף
propter (praep. + acc.)	בשל, בגלל
מושום כך proptereā (adv.)	מושום כך
proptereā quia/quod	כיו, להיות ש-, הויאל ו-
prōscrīptiō, prōscrīptiōnis (f.)	פרוסקריפציה (פרסום רשמי של ריבאים פוליטיים והתרת דם)
prōsperus, a, um (adi.)	מצלח, פורה, משוגג
prōspiciō, prōspicere, prōspēxī, prōspectum (v. + dat.)	להביט קדימה, להשקיף ; לדאוג ל-
prōstrātus, a, um (adi.)	שרוע ; חסר אונים
prōsum, prōdesse, prōfuiī, --- (v. + dat.)	להוועיל ל-, להטיב עם
prōvideō, prōvidēre, prōvīdī, prōvīsum (v.)	לראות מראש, לצפות, לחזות ; לדאוג (מראש) ל-
prōvinciā, ae (f.)	פרובינקיה
proximus, a, um (adi. super.)	קרוב ביותר/מאוד ; סמוך, שכן ; הבא אחרי
prūdēns, prūdentis (adi.)	בונ
prūdenter (adv.)	בתבונה
pūblicus, a, um (adi.)	ציבורי, כללי
pudet, pudēre, puduit/puditum est (v. impers.)	מסב בושה ל-/ מביש את
pudor, pudōris (m.)	בושה, צניעות, היגיינה, דרך ארץ
puella, ae (f.)	ילדה, נערה
puer, puerī (m.)	ילד, נער ; משרתת, עבד
pugna, ae (f.)	קרב
pugnō, pugnāre, pugnāvī, pugnātum (v.)	להילחם, להיאבק
pulcher, pulchra, pulchrum (adi.)	יפה
Pūnicus, a, um (adi.)	פוני, של בני קרתגו
pūniō, pūnīre, pūnīvī, pūnītum (v.)	להעניש
pūrgō, pūrgāre, pūrgāvī, pūrgātum (v.)	לטהר, לנקיות
putō, putāre, putāvī, putātum (v.)	לחשוב, להעריך
pyramis, pyramīdis (f.)	פירמידה
Pyrrhus, ī (m.)	פיירוס (מלך אפירוס)

©

פיתגורס, Pythagorās, Pythagorae (m.)

Q

quaerō, quaerere, quaeſīvī, quaeſītūm (v.)
 לחפש, לבקש, לחקור (v.)
 quālis, quāle (adi.)
 מאיזה סוג? איזה מין?
 quāliscumque, quālecumque (adi./pron. indef.)
 מאיזה סוג שהוא, יהא סוגו/טיבו אשר יהיה
 בכל ה- ; ככל יכולתי (possessive pronoun)
 quam (adv. + super./possum)
 כמה? כיצד? כמה! מה? כיצד! (밀ות קריאה)
 quam (adv.)
 מ-, מאשר (להבעת השוואה); כמו, באותו מידת כמו (conjunction)
 כמה זמו? כל עוד, כל זמן ש- (adv./conjunction)
 אף על פי ש-, אף ש-, הגם ש- ; למרות זאת, אף על פי כן (conjunction)
 quamquam (conjunction)
 אף על פי ש-, אף ש-, למרות (conjunction)
 quamvīs (conjunction)
 כי, מפני ש-, הוואיל ו- (conjunction)
 quandō (conjunction)
 מתיי? (adverb)
 אם אי פעם quandō
 quantus, a, um (adi.)
 כמה גדול? כמה רב?
 quārē, quā rē (adv.)
 מדוע? כיצד? מסיבה זו, לפיכך, באשר על כן (adv.)
 quasi (adv.)
 כאילו, כמו (conjunction)
 -que (conjunction. enclit.) ?
 כיצד? איך? באיזה אופן?
 quemadmodum (quem ad modum; adverb)
 queror, querī, questus sum (v. dep.)
 להתלונן (על), למלאן (על)
 quī, quae, quod (pron. rel.)
 ש-, אשר (conjunction)
 aiō? aiō? quae? quod? (pron. inter. adi.)
 איזה? איזו? (ברבים) אילו?
 quīcumque, quaecumque, quodcumque (pron. rel. indef.)
 כל מי ש-, כל מה ש-
 quid? (adv.)
 כיצד? מדוע?
 איש/דבר מסוים; מסוימים, מסוימת (pron. indef.)
 אכן, באמת, אומנם, אל נכון (מילה זו לא תופיע בפתח משפט)
 quidem (adv.)
 אףיו ... quidem לא
 quiēs, quiētis (f.)
 מנוחה, מרוגע, שלווה, שלום
 quiēscō, quiēscere, quiēvī, quiētum (v.)
 לנוח, לשקטות (v.)
 quiīlibet, quaelibet, quidlibet/quodlibet (pron. indef.)
 כל מי ש-, כל מה ש-, כל ... באשר הוא (v.)
 quīn (adv./conjunction)
 בלווים אם; כדי שלא; מדוע לא? כיצד לא? להפץ, ליתר דיוק; אכן (ראה שיעור 31)
 quippe (adv./conjunction)
 שחררי, שהרי בודאי (conjunction)
 Quirītēs, Quirītūm (m. pl.)
 אזרחים (של רומי)
 quis? quid? (pron. inter. subs.)
 מי? מה?
 מישחו, פלוני, אדם (כללי); משהו, דבר מה (pron. indef.)
 quisquam, quidquam (quicquam) (pron. indef.)
 כל אחד ואחד, איש איש
 quisque, quaeque, quidque/quodque (pron. indef.)
 quisquis, quidquid (quicquid) (pron. rel. indef.)
 כל מי ש-, כל מה ש-
 quiāvīs, quaevīs, quidvīs/quodvīs (pron. indef.)
 מישחו, פלוני, אדם (כללי); משהו, דבר מה

©

לאו? אנה? ; (כמילת חיבור) : מקום שליאו ; היכן ש-
 quoad (coni.)
 כל עוד, כל זמן ש- ; עד כי/ש-
 לכל מקום ש-
 (מילת קישור לציוון הסבר/עובדיה) כי ; ש-, העובדה ש-, כלומר/זהינו ש-
 quod (coni. + ind.)
 כי, היה ש-, הוילו-
 quominus (coni.)
 כך של ידי זאת פחותי (ראו שיעור 31)
 quomodo? (adv.)
 כיצד?
 quondam (adv.)
 פעם, אי אז
 quoniam (coni.)
 כי, מפני ש-, היה ש-
 quoque (coni./adv.)
 גם (מילה זו תופיע לאחר המילה שאליה היא מתייחסת).
 quot (adi. indecl.)
 מה רבים? כמה רבים? ככל ש-
 עד متى? עד אנה?
 quousque/quod usque (adv.)
 לכל מקום שהוא
 quonvis (adv.)

R

rapīna, ae (f.)
 שוד, ביזה
 rapiō, rapere, rapuī, raptum (v.)
 לחתוף ; לחמוש
 rārus, a, um (adi.)
 נדיר ; מפוזר, מפוזר
 ratiō, ratiōnis (f.)
 היגיון, שלל, מחשבה, תבונה ; חשבנו, חישוב ; תוכנית
 ratis, ratis (f.)
 רפסודה ; סירה, אוניה
 raucus, a, um (adi.)
 צורם, רועש
 recēdō, recēdere, recessī, recessum (v.)
 לפנות לאחר, לסתות, לפחות, להיעלם
 recēns, recentis (adi.; abl. sg.: recentē)
 חדש, טרי, שאירע זה לא כבר (tū)
 recipiō, recipere, recēpī, receptum (v.)
 לחתת בחזרה, להшиб ; לקבל ; להתחייב, ליטול (על עצמו)
 se recipere
 לשוגט, להיסוג
 recitō, recitāre, recitāvī, recitātum (v.)
 לדקלם
 recognōscō, recognōscere, recognōvī, recognitum (v.)
 לזיהות, להכיר ; לסקור, לבחון
 recreō, recreāre, recreāvī, recreātum (v.)
 מחדש, לשקם, להחיקות, לרענן
 rectē (adv.)
 כדין, ביושר, כהלה, נוכנה
 reddō, reddere, reddidī, redditum (v.)
 מסור בחזרה, להחזיר, להшиб ; להפוך את... ל...
 redeō, redīre, redītī, redditum (v.)
 לשוב, לחזור
 redigō, redigere, redēgī, redactum (v., in + acc.)
 להביא לידי ; להכנייע, לכופף
 redintegrō, redintegrāre, redintegrāvī, redintegrātum (v.)
 מחדש, לרענן
 reditiō, reditiōnis (f.)
 חוזרת, שיבת
 redūcō, redūcere, redūxī, reductum (v.)
 להוביל/להנחות בחזרה
 referō, referre, rettulī, relātum (v.)
 לשאת בחזרה, למסור ; לדוחה, לספר
 rēfert (v. impers.)
 חשוב ל- , נוגע ל- , מתייחס ל- (ראו שיעור 23, ד)
 rēgalis, rēgāle (adi.)
 מלכוטי
 rēgīna, ae (f.)
 מלכה

©

rēgnō, rēgnāre, rēgnāvī, rēgnātum (v.)
 למלוך, לשלוט (v.)
 rēnum, ī (n.)
 שלטון ; ממלכה ; מלכות (n.)
 regō, regere, rēxī, rēctum (v.)
 לשולט, למשול, למלך ; לכון, ליישר (v.)
 regredī, regressus sum (v. dep.)
 לחזור, לשוב (v. dep.)
 Rēgulus, ī (m.)
 רגולוס (קונסול רומי בשנת 267 ובשנת 256 לפנה"ס)
 religiō, religiōnis (f.)
 מוסריות ; אידיקות ; יראת אלים ; קדושה ; דת ; פולחן דתי (f.)
 relinquō, relinquere, relīquī, relīctum (v.)
 לעזוב, לנטווש, לזנוח, להותיר (v.)
 reliquus, a, um (adi.)
 נותר, (ברבים) השאר, שארית ה-, יתר ה- (v.)
 remedium, ī (n.)
 תרופה, מרפא (n.)
 reminīscor, reminīscī, --- (v. dep. + acc./gen.)
 לזכור (v. dep. + acc./gen.)
 renovō, renovāre, renovāvī, renovātum (v.)
 לחדש, לשקט, להשיב על כנו (v.)
 renūntiō, renūntiāre, renūntiāvī, renūntiātum (v.)
 להודיע, לבשר, לשוב בחזרה ולהודיע ; יותר (v.)
 reor, rērī, rātus sum (v. dep.)
 לחשוב, לסביר (v. dep.)
 repente (adv.)
 פתאום (adv.)
 repenīnus, a, um (adi.)
 פתאומי, לא צפוי (adi.)
 reperiō, reperiōre, repperī, repertum (v.)
 למצוא, לגלוות (v.)
 repetō, repetere, repetīvī, repetītum (v.)
 לבקש שוב, לדרש בשנית (v.)
 repōscō, repōscere, ---, --- (v.)
 לדרש בחזרה, לבקש בשנית (v.)
 repugnō, repugnāre, repugnāvī, repugnātum (v.)
 להתנגד, לערער על, להיאבק, להילחם (v.)
 requiēs, requiētis (f.; acc. sg.: requiētem/requiem, abl. sg.: requiēte/requie) (f.)
 מנוחה, מרגוע
 requiēscō, requiēscere, requiēvī, requiētum (v.)
 לנוח (v.)
 requīrō, requīrere, requīsīvī, requīsītum (v.)
 לשאול, לחקור, לדרש (v.)
 rēs, reī (f.)
 דבר, עניין, נושא, חומר ; עובדה ; פרשה, מצב ; עולם, יקום
 rēs adversae (f. pl.)
 עת/עתות מצוקה
 rēs frūmentāria (f.)
 אספקת דגן/תבואה
 rēs gestae (f. pl.)
 מעשים, הישגים
 rēs mīlitāris (f. sg.)
 מלחמה, תורת הלחימה (f.)
 rēs novae (f. pl.)
 מהפכה, תהפוכות מדיניות
 rēs secundae (f. pl.)
 שגשוג, הצלחה
 reservō, reservāre, reservāvī, reservātum (v.)
 לשמר, לשמר (v.)
 resideō, residēre, resēdī, --- (v.)
 להישאר, להיוותר מאחרו (v.)
 resistō, resistere, restitī, --- (v. + dat.)
 לעצור ; להתנגד (v. + dat.)
 respondeō, respondēre, respondī, respōnsum (v.)
 לענות, להסביר, להגיב (v.)
 respōnsum, ī (n.)
 תשובה, מענה, תגובה
 rēspūblica, rēspūblicae (f.)
 רפובליקה, מדינה (f.)
 respuō, respuere, respuī, --- (v.)
 לדוחות, לסרב (v.)
 restituō, restituere, restituī, restitūtum (v.)
 להשיב על כנו, לשקט ; להסביר, להחזיר (v.)
 retineō, retinēre, retinuī, retentum (v.)
 לעצור את/بعد, לעכב, למנוע ; לשפר (v.)

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 אברהם ארוטיי: מבוא ללטינית

retoqueō, retoquēre, retorsī, retortum (v.)	לשוב/להפנות לאחרו (v.)
reus, ī (m.) נשם	
reveniō, revenīre, revēnī, --- (v.) לשוב, לחזור (v.)	לפנות לאחרו, לחזור, לשוב (v. dep. [perf. act.])
revertor, revertī, reversus sum/revertī (v.)	לקרוֹא בשנית/בחזרה, להזכיר, להזכיר; להניא
revocō, revocāre, revocāvī, revocātum (v.)	לקרוֹא בשנית/בחזרה, להזכיר, להזכיר; להניא
rēx, rēgis (m.) מלך	
Rhōdanus, ī (m.) נהר הרון (v.)	
rīdeō, rīdere, rīsī, rīsum (v.) לצחוק, ללווג; לחיק (v.)	לצחוק, ללווג; לחיק (v.)
rīte (adv.) כדין, בצדק, כהלכה	
rīxa, ae (f.) מריבה, מחלוקת, ריב	
rogō, rogāre, rogāvī, rogātum (v.) לבקש, לשאול (v.)	לבקש, לשאול (v.)
Rōma, ae (f.) רומא	
Rōmānus, a, um (adi.) רומי	
Rōmulus (מייסדה האגדית של רומא, בנים של ריאת סילביה והאל מרס) ī (m.) רומולוס	(מייסדה האגדית של רומא, בנים של ריאת סילביה והאל מרס) ī (m.)
rosa, ae (f.) רד	
rūmor, rūmōris (m.) רשוש, אושה, מלמול; שמוועה	רשוש, אושה, מלמול; שמוועה
ruō, ruere, ruī, rūtum (v.) ליפול, לקרוס; להיחפש, למהר; לשעוט	ליפול, לקרוס; להיחפש, למהר; לשעוט
rūs, rūris (n.) אזור הConfigurer; אחזקה כפרית	אזור הConfigurer; אחזקה כפרית
Rutulus, a, um (adi.) רוּטולי (השייך לרוּטולים, שבט לטיני)	רוּטולי (השייך לרוּטולים, שבט לטיני)

S

sacer, sacra, sacrum (adi.) קדוש	
sacerdōs, sacerdōtis (m./f.) כהן, כוהנת	
sacrificium, ī (n.) קורבן (טקס), זבח	
sacrilegus, a, um (adi.) מחלל קודשים; (כשם עצם) שודד מקדשים	
saepe (adv.) לעתים קרובות	
saevus, a, um (adi.) אכזר, חסר רחמים	
sagitta, ae (f.) חץ	
Sallustius, ī (m.) סָלֻסְטִיּוֹס	
saltō, saltāre, saltāvī, saltātum (v.) לركוד	לركוד (v.)
salūs, salūtis (f.) בריאות, רוחה, ביטחון, ישועה	בריאות, רוחה, ביטחון, ישועה
salūtō, salūtāre, salūtāvī, salūtātum (v.) (salveō), salvēre, ---, --- (v.) להיות בטוב (משמש רק בציוני, כברכת שלום לבאים)	לברך לשולם, להצדיע, להרים (v.)
salvus, a, um (adi.) בריא ושלם; בטוח, ללא פגע, עומד על תילו	בריא ושלם; בטוח, ללא פגע, עומד על תילו
sanciō, sancīre, sānxī, sāncustum (v.) לקבוע, להציג; לקדש	לקבוע, להציג; לקדש
sānē (adv.) אכן, ממש, אל נכון, בודאי, באמת	אכן, ממש, אל נכון, בודאי, באמת
sanguis, sanguinis (m.) דם; טבח, הרג; חיות, רוח חיים, כוח	דם; טבח, הרג; חיות, רוח חיים, כוח
sānitās, sānitātis (f.) בריאות; שפירות, צליות הדעת	בריאות; שפירות, צליות הדעת
sānus, a, um (adi.) בריא	בריא

©

sapiēns, sapientis (adi.) חכם
 sapientia, ae (f.) חוכמה
 Sardīs, Sardium (f. pl.) סארדייס (בירת לידיה)
 satiō, satiāre, satiāvī, satiātūm (v.) למלא, להשביע
 satis (adv.) זי, מספיק, במידה מספקת
 satisfaciō, satisfacere, satisfēcī, satisfactum (v.) להשביע רצון, לפצות
 satura, ae (f.) סטירה (סוגה ספרותית)
 saucius, a, um (adi.) פצע, פגוע
 saxum, ī (n.) סלע, אבן
 scelus, sceleris (n.) מעשה עולה, עוו, פשע
 scienter (adv.) בידע, בשום שכל, בתבונה, בהשכל
 sciō, scīre, scīvī, scītūm (v.) לדעת, להכיר
 Scīpiō, Scīpiōnis (m.) סקיפיו ('הביבר', שניצח את חניבעל; והצעיר', שהחריב את קרתגו)
 scribō, scribere, scripsī, scriptum (v.) לכתוב, לרשום
 scriptor, scriptōris (m.) סופר, כותב
 scriptum, ī (n.) דבר מה כתוב, חיבור, ספר
 scriptūra, ae (f.) כתיבה, חיבור; יצירה ספרותית, ספר
 scūtum, ī (n.) מגן
 sē (sēsē) (acc./abl., pron. ref.) עצמה, עצמן (כינוי חוזר לגוף שלishi)
 secundus, a, um (adi.) שני; נוכם, גבי (ייאמר על רוח)
 sēcūritās, sēcūritatis (f.) היעדר דאגות, ביטחון
 sed (coni.) אבל, אך, אולם
 sedeō, sedēre, sēdī, sessum (v.) לשבת
 sēdēs, sēdis (f., gen. pl.: sēdum) ספסל, כסא; מושב, מקום משכן, מגורים
 sedīle, sedīlis (n.) כסא, מושב
 sēdō, sēdāre, sēdāvī, sēdātūm (v.) להרגיע, להשקיט, להפיג
 seges, segetis (f.) שדה תבואה; תבואה
 sēiungō, sēiungere, sēiūnxī, sēiūnctum (v.) להפריד, לנתק
 semel (adv.) פעם אחת, אך פעם
 sēmen, sēminis (n.) זרע, גרעין
 sēmentis, sēmentis (f.) זרעה
 semper (adv.) תמיד, לעולם
 sempiternus, a, um (adi.) נצח, קיים לעולם
 senātūs, senātūs (m.) סנאט; מועצת הז肯ים
 Seneca, ae (m.) סנקה (פילוסוף וסופר, זמנו: 4 בקירוב-65 לספירה)
 senecta, ae (f.) זקנה
 senectūs, senectūtis (f.) זקנה
 senex, senis (m., gen. pl.: senum) זקן, ישיש

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
2022 אברהם אראוטי: מבוא ללטינית

חוש, תחושה, הרגשה, רגש (m.)
 sēnsus, sēnsūs (m.)
 sententia, ae (f.) דעתה ; החלטה
 משפט ; דעתה ; החלטה
 sentiō, sentīre, sēnsī, sēnsum (v.) להיות מודע/רגיש ל- (b) מחשבה
 להרגיש, לחוש, לתפוס (במחשבה), להיות מודע/רגיש ל- (b)
 sepeliō, sepelīre, sepelīvī, sepultum (v.) לקבור (b)
 sepultum (v.) לקבור
 septimus, a, um (adi.) שביעי
 seventh (adjective)
 Sēquānī, īrum (m. pl.) סקוואנים (עם קלטי)
 sequor, sequī, secūtus sum (v. dep.) לעקוב (אחרי), ללכת / לפסוע בעקבות, ללוות, להתלוות
 serō, serere, sēvī, sātum (v.) לזרוע
 serviō, servīre, servīvī, servītum (v. + dat.) לשרת (את), להשתעבד (ל-)
 servitūs, servitūtis (f.) עבודת, שיעבוד
 servō, servāre, servāvī, servātum (v.) להציג, להגן/לשמר על/את
 servus, ī (m.) משרת, עבד
 sēstertius, ī (m., gen. pl.: sēstertiūm) ססטרטטיאוס (מטבע קטן עשוי כסף)
 sī (coni.) אם
 sic (adv.) כך, במדויק כזו
 Sicilia, ae (f.) סיציליה
 Siculī, īrum (m. pl.) אנשי סיציליה
 sīcut/sīcūtī (adv.) כמו ש-, שם ש- ; כ-
 Sīgēum, עיריה בסביבות טרויה, שם נזכר אכילה (n.)
 sīgnificō, sīgnificāre, sīgnificāvī, sīgnificātum (v.) לציין, להראות (b)
 sīgnum, ī (n.) אות, סימן ; נס, דגל
 silentium, ī (n.) שקט, רוגע, דממה
 silva, ae (f.) יער
 similis, simile (adi. + dat./gen. [super.: simillimus]) דומה
 similitūdō, similitūdinis (f.) דומות (b) קרבה בצורה או בתוכן
 simul (adv.) בו-זמנית, בעת ובוונה אחת
 simul ac (simulac, coni.) ברגע ש-, מיד כש-
 simul atque (adv.) ברגע ש-, מיד כש-
 simulācrum, ī (n.) דמות, צלם, פסל
 simulō, simulāre, simulāvī, simulātum (v.) לחקות, לדמות ; להעמיד פנים ; להסוט ; לזייף
 sīn (coni.) אך אם, אבל אם
 sine (praep. + abl.) בלי, ללא
 sinō, sinere, sīnvī, situm (v.) להרשות, להתייר, לאפשר (b)
 situs, sitūs (m.) מקום, מושב, אחר ; מבנה
 sīve/seu (coni.) או אם
 sīve/seu... בין ש-... בין ש-... אם... או אם...
 socius, ī (m.) בעל ברית (b)
 Sōcratēs, Sōcratis (m.) סוקרטס

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 אברהם ארוואטי : מבוא ללטינית

sōl, sōlis (m.) **שם**
 soleō, solēre, solitus sum (v. semi-dep.) **ל להיות רגיל**
 solitūdō, solitūdinis (f.) **בדידות**; שממה, ישימונו, מדבר
 sollertia, ae (f.) **פיקחות, תושייה**
 sōlum (adv.) **רק, בלבד**
 sōlus, a, um (adi.) **יחיד, בודד, לבדו/ה; בלבד, רק**
 non sōlum... sed (etiam)
 solvō, solvere, solvī, solūtum (v.) **להתיר, לשחרר, לרפאות**
 somnus, ī (m.) **שינה**
 sonōrus, a, um (adi.) **מצצלל, רועש, סואן**
 spatium, ī (n.) **חלל, שטח, מרחב; מרחק; גודל**
 spectō, spectāre, spectāvī, spectātum (v.) **לראות, להסתכל, להתבונן, להבחין**
 spērō, spērāre, spērāvī, spērātum (v.) **לקוות, לצפות (ל-)**
 spēs, speī (f.) **תקווה, ציפייה**
 splendidus, a, um (adi.) **בוהק, נוצץ; מרהיב**
 statim (adv.) **מיד**
 statua, ae (f.) **פסל, אנדרטה**
 statuō, statuere, statuī, statūtum (v.) **להעמיד, להקים, לבנות, לייסד; לקבע, להחיליט**
 stō, stāre, stefī, statum (v.) **לעמוד, להתייצב**
 Stōicus, ī (m.) **איש הסטואה, סטואי (מחסידיו של ז'נו)**
 strepō, strepere, strepuī, --- (v.) **להרעיש, לצלצל, להרעים, להזחיח**
 studeō, studēre, studuī, --- (v. + dat.) **להשתדל, להתאמץ; לפעול ל-, לשקוד על; להתרמסר ל-**
 studium, ī (n.) **עיסוק, לימוד; להט, התלהבות, מסירות, שקייה**
 stultitia, ae (f.) **טיפשות, סכלות**
 stultus, a, um (adi.) **טייפש, סכל, כסיל**
 suādeō, suādere, suāsī, suāsum (v. + dat.) **לייעץ, להמליץ**
 suāvitās, suāvitātis (f.) **מתיקות, נועם**
 sub (praep. + abl.) **מתחת**
 sub (praep. + acc.) **אל מתחת; למרגלות, לרגלי;** אל עבר (מנקודה נמוכה לגובה ממנה)
 subdūcō, subdūcere, subdūxī, subductum (v.) **להעביר, להוביל הלהאה/הרחק; להרים, להעלות**
 subeō, subīre, subī, subitum (v.) **להיכנס; להתקדם; לשאת; לחוות, לסבול, להתמודד**
 subiciō, subicere, subiēcī subiēctum (v.) **להכני, להכפי את (אקוסטיבוס) למוותו של (דטיבוס)**
 subigō, subigere, subēgī, subāctum (v.) **להכני, לכבוש**
 subitō (adv.) **פתאום**
 subitus, a, um (adi.) **פתאומי, מפתיע**
 sublevō, sublevāre, sublevāvī, sublevātum (v.) **לתמוך, לסייע, לעודד**
 submoveō (summ-), submovēre, submōvī, submōtum (v.) **להזוף, לגרש**
 subsellium, ī (n.) **ספסל, מושב**

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
2022 אברהם ארוואטי: מבוא ללטינית

לבוא לעזרת..., לסייע ; לשקם, להקל על subveniō, subvenīre, subvēnī, subventum (v. + dat.) הצלחה, תוצאה טובה, רוח, פרי, שכר successus, successūs (m.) succurrō, succurere, succurrī, succursum (v. + dat.) לחוש לעזרה, לסייע להתקיים sum, esse, fuī, --- (v., part. fut.: futūrus) להיות ; מהיגות, הנהגה summa, ae (f.) פסגה, شيئا ; מנות גבוה ביותר, עליון, עלייאו ; עיקרי summus, a, um (adi. super.) קחת, ליטול sūmō, sūmēre, sūmpsī, sūmptum (v.) diem sūmēre יום/מועד/תאריך לקבוע hoīzāah (כספרית), עלות sūmptus, sūmptūs (m.) הוצאה (כספית) superbia, ae (f.) גאותנות, היירות superbus, a, um (adi.) גאותן, הייר superī, ōrum (m. pl.) אליו המרומים superior, superius (adi. comp.) גבוה יותר ; (זמן) קודם, שלפני כן superō, superāre, superāvī, superātum (v.) לנצח, לנצח, לכבוש supersum, superesse, superfuī, --- (v.) להיות מעל ומעבר/די והותר ; לשroud, להיוותר superus, a, um (adi.) עליון suppētō, suppētere, suppētīvī/suppētiī, suppētītum (v.) להספק, להיות בכמות מספקת supplicium, ī (n.) עונש ; עינוי suprā (adv.; praep. + acc.) למעלה ; לעיל, מעל suprēmus, a, um (adi. super.) אחרון, סופי, עליון surgō, surgere, surrēxī, surrectum (v.) לקום, להתרומם, לעלות suspiciō, suspicere, suspēxī, suspectum (v.) לחשוד ; להביט מעלה suspīciō, suspīciōnis (f.) חשד ; שמא, קורטוב להחזיק, לתמוך ; לרסן, לבלים ; לשאת, לעמוד ב- sustineō, sustinēre, sustinuī, sustentum (v.) שלו, שלה, שליהם, שלhn (תוואר קנייני חז/or/רפלקסיבי) suus, a, um (adi. possess. ref.) Syrācūsae, ārum (f. pl.) סיירקוסי (העיר הראשית בסיציליה)

T

לשטוֹק (v.) לשטוֹק
 taciturnitās, taciturnitātis (f.) שתייה
 taedet, taedēre, taesum est, --- (v. impers.) מסב לאות ל-, גורם סליידה ל-
 talentum, tālēntum, tālēntū (n.) טלנט, כיכר (יחידת משקל) (נ.)
 talis, tālēs (adj.) מסוג זה, ממין זה, כזה, כזו
 tam (adv.) כל כך, כה, במידה כה רבה
 tamen (coni.) אף על פי כן, עם זאת
 tametsī (coni.) גם אם, אפילו; ובכל זאת
 tamquam (adv.) כאילו, כמו
 tandem (adv.) ככלות הכול, בסופו של דבר, סוף כל סוף
 tantopere (adv.) במידה כה רבה, עד מאד, כל כך

כה גдол, כה רב (adi.)
 tardō, tardāre, tardāvī, tardātum (v.)
 לעכב
 יושבי טָרְנוֹתּוֹם, אֲנָשִׁי טָרְנוֹתּוֹם
 Tarentīnī, ūrum (m. pl.)
 טָרְנוֹתּוֹם (עיר בדרום איטליה)
 Tarentum, ī (n.)
 Tarquinius, ī (m.)
 טָרְקוּנִיּוֹס
 tēctum, ī (n.)
 גג ; בית (n.)
 tegimenta, ūrum (n. pl.)
 לכסות, להסתיר, להסות (v.)
 tēlum, ī (n.)
 חנית, כיון, רומח (n.)
 tempestās, tempestātis (f.)
 סערה ; תקופה ; עונה
 templum, ī (n.)
 מקדש
 tempus, temporis (n.)
 זמן, עת ; הזדמנות (n.)
 tenebrae, ārum (f. pl.)
 חשכה, אפליה
 teneō, tenēre, tenuī, tentum (v.)
 להחזיק, לאחزو (v.)
 tener, a, um (adi.)
 רך, עדין (n.)
 terra, ae (f.)
 אדמה, ארץ
 terrēnus, a, um (adi.)
 של אדמה, עשויי אדמה ; ארצי (n.)
 terreō, terrēre, terruī, territum (v.)
 להפחיד, להבהיל (v.)
 terror, terrōris (m.)
 פחד, אימה ; איום (n.)
 tertius, a, um (adi.)
 שלישי
 testāmentum, ī (n.)
 צוואה
 Thēbae, ārum (f. pl.)
 תבאי
 tībia, ae/tībiae, tībiārum (f./f. pl.)
 חליל, חליל כפול (f./f. pl.)
 timeō, timēre, timuī, --- (v.)
 לחושש, לפחד מ- (v.)
 timor, timōris (m.)
 פחד, חשש
 Tīresiās, Tīresiae (m.)
 טירסיאס (نبيا ידוע, איש תבאי) (n.)
 litōl; להרים ; לחמוס ; לסלק, להסיר (v.)
 tollō, tollere, sustulī, sublātum (v.)
 Tongiliānus, ī (m.)
 Tongilianus (שם פרטוי)
 tonō, tonāre, tonuī, --- (v.)
 לרעום
 tot (adi. indecl.)
 כה רבים, כה רבות (n.)
 tōtus, a, um (adi.)
 כולם ; בשלמותו/ה, במלואו/ה (n.)
 trabs, trabis (f.)
 קורה ; עצ
 tractō, tractāre, tractāvī, tractātum (v.)
 להתייחס אל, לנוהג ב-, לטפל ב- (v.)
 trādō, trādere, trādidī, trāditum (v.)
 למסור, לחת ; להיכנע (בלוigkeit כינוי חזור) (v.)
 trādūcō, trāducere, trādūxī, trāductum (v.)
 להעביר את (אקוסטיבוס) על פני (אקוסטיבוס) (v.)
 trahō, trahere, trāxi, tractum (v.)
 לגרור
 trāicīō, trāicere, trāicēcī, trāiectum (v.)
 לחצות, לעبور דרך, להבקיע ; להעביר דרך (v.)
 tranquillitās, tranquillitātis (f.)
 שקט, רוגע, שלווה

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
 2022 אברהם אראוטי : מבוא ללטינית

trāns (praep. + acc.) **לאורך ; מעבר ל-**
 trānseō, trānsīre, trānsīi, trānsitum (v.) **לחצות (**
 trānsmarīnus, a, um (adi.) **אשר מעבר לים**
 trecentī, ae, a (adi.; gen. pl.: trecentum) **שלוש מאות (**
 tribus, tribūs (f.) **שבט**
 trīstis, trīste (adi.) **עצוב, נוגה, עגום ; מעציב (**
 trīstitia, ae (f.) **עצבות, עצב (**
 Trōia, ae (f.) **טרויה (**
 Trōiānī, ūrum (m. pl.) **טרויאנים, בני טרויה (**
 Trōiānus, a, um (adi.) **טרויאני (**
 trucīdō, trucīdāre, trucīdāvī, trucīdātum (v.) **לרצוח ; לשחות (**
 trux, trucis (adi.) **פראי, אכזר ; זועף, זעוף (**
 tū (pron. pers.) **אתה, אתה (**
 tueor, tuērī, tuitus sum (v. dep.) **להשגיח, לפקוח עין, לטפל ב- (**
 tum (adv.) **אז (**
 tumultus, tumultūs (m.) **מהומה, פורענות ; סערה (**
 tumulus, (m.) **תל, גבעה ; ציון קבר (**
 tunc (adv.) **אז (**
 turpis, turpe (adi.) **מביש, נקלה (**
 turpitūdō, turpitūdinis (f.) **חרפה, ביזיון, קלון (**
 tūtēla, ae (f.) **השגהה (**
 tūtō (adv.) **בבטחה (**
 tūtus, a, um (adi.) **בטוח, חופשי מסכנה (**
 tuus, a, um (adi. possess.) **שליך, שלך (**
 tyrannus, ī (m.) **עריץ, רודן, טירון (**

U (V vōcālis)

ubi (adv.) **היכן ש- (תואר פועל של זיקה) ; היכן ? איפה ? ; כאשר (**
 ulcīscor, ulcīscī, ultus sum (v. dep.) **לנוקם (את), להתנקם (**
 Ulixēs, Ulixis/Ulikeī (m.) **אוליקסס (שמו הרומי של אודיסאוס) (**
 ūllus, a, um (adi.) **איזשהו, כלשהו, מישחו (במשפטי שלילה) (**
 ultimus, a, um (adi.) **אחרון, סופי, רחוק ביותר (**
 ultrō (adv.) **מרצונו, מרצונו (**
 umerus, umerī (m.) **כתף (**
 umquam (adv.) **אי פעם ; (במשפטי שלילה) לעולם (**
 ūnā (adv.) **יחד, ביחד (**
 ūnā cum (+ abl.) **באותו זמן ; יחד עם (**
 unda, ae (f.) **מים ; גל (**
 unde (adv.) **מנין ? מהיכן ? (המקום) אשר ממנו, אשר משם (**

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
2022 אברהם אראוטי: מבוא ללטינית,

מכל עבר ; לגמרי, לחלווטין (adv.)
 ȳnicē (adv.) במיוחד, ביחיד
 ȳnus, a, um (adi.) אחד, יחיד ; רק (adv.)
 urbānus, a, um (adi.) מעודן, אלגנטני ; עירוני (adv.)
 urbs, urbīs (f.) עיר (adv.)
 ȳsque (adv.) בראצייפות, לכל אורך הדרך, בכל משך הזמן (adv.)
 ȳsque ad (+ acc.) עד, עד ל-
 ȳsus, ȳsūs (m.) שימוש ; תועלת ; תרגול ; ניסיון
 ut (adv.) כיצד ? (מילות קראהה) כיצד ! איך !
 ut (coni. + indicātīvus) כמו, שם ש-, כפי ש-
 ut (coni. + indicātīvus) כאשר, כה- ; משום ש-
 ut/utī (coni. + coniūncītīvus) כדי ש-, למען ; עד כי-ש- ; ש-
 uter, utra, utrum (adi.) איזה (מהשניים/השתיים) ? כל אחד (מהשניים/השתיים)
 uterque, utraque, utrumque (adi.) כל אחד מהשניים (מהשתיים)
 ȳtilis, ȳtile (adi.) מועיל, שימושי, מיטיב
 ȳtilitās, ȳtilitātis (f.) תועלת, רוח, שימושיות (f.)
 ȳtor, ȳtī, ȳsus sum (v. dep. + abl.) להשתמש ב-, לנצל ; ליהנות מ-
 utrimque (adv.) מכאן ומכאן, שני הצדדים (adv.)
 uxor, uxōris (f.) רעה, בת זוג

V (U cōnsonāns)

vacuēfaciō, vacuēfacere, vacuēfēcī, vacuēfactum (v.) לרוקן
 vādō, vādere, vāsī, --- (v.) ללכת (v.)
 vae! (inter.) אוי
 valdē (adv.) מאוד
 valeō, valēre, valuī, --- (v.) להיות/להרגיש טוב, להיות בריאות/איתן ; (בציווי : היה/היו שלום !)
 vallēs/vallis, vallis (f.) עמק, גיא
 vānus, a, um (adi.) ריק, חלול ; נבוב, בטל ; יהיר, גאוותן (v.)
 varietās, varietātis (f.) שינוי, חילוף, תמורה ; שוני, מגוון (f.)
 Vārus, ī (m.) ואروس (שם פרט) (v.)
 vastō, vastāre, vastāvī, vastātum (v.) להרוס, להחריב, להשמד
 vastus, a, um (adi.) עצום, רחב ידיים
 -ve (coni. enclit.) או
 vel (adv.) או
 vehemēns, vehementis (adi.) אלים, תקיף ; נמרץ (v.)
 vehementer (adv.) באלים, בתקיפות, בחומרה ; נמרצות (adv.)
 vēndō, vēndere, vēndidī, vēnditum (v.) למכור (v.)
 venēnum, ī (n.) ארס, רעל (v.)
 venīō, venīre, vēnī, ventum (v.) לבוא, להגיע

©

vēnor, vēnārī, vēnātus sum (v. dep.) **לצד**
 ventus, ī (m.) **רוח**
 vēnumdō, vēnumdare, vēnumdedī, vēnumdatum (v.) **למכור (על פי רוב לעבדות)**
 vēr, vēris (n.) **אביב**
 verbum, ī (n.) (בדקודק) **פועל**
 vērē (adv.) **באמת, נכון, בצדק**
 vereor, verērī, veritus sum (v. dep.) **לחוש, לפחד, לירוא**
 Vergilius, ī (m.) **ורגILIוס**
 vēritās, vēritātis (f.) **אמת**
 vērō (adv.) **באמת, אכן, ממש**
 versō, versāre, versāvī, versātum (v.) **לסובב, להפנות**
 versor, versārī, versātus sum (v. dep.) **לעסוק ב-, להשתתף ב-, ליטול חלק ב- ; להתרועע**
 versus, versūs (m.) **טור שירה, חrosso**
 vērum (coni.) **אבל, אולם**
 vērus, a, um (adi.) **אמת, נכון**
 Vesontiō, Vesontiōnis (m.) **ו-סונטיו (עיר הבירה של הסקווואנים ; היום : בזאנסו, במורח צרפת)**
 vesper, vesperi (vesperis) (m.) **ערב**
 vester, vestra, vestrum (adi. possess.) **שלכם, שלנו**
 vestis, vestis (f.) **בגד, לבוש, ביגוד**
 vetō, vetāre, vetuī, vetitum (v.) **לאסור, לא להתייר**
 vetus, veteris (adi.) **ישן, נושא, עתיק**
 via, ae (f.) **דרך**
 vīcīnus, a, um (adi.) **שכן, קרוב, סמוך, שנמצא בשכנות**
 vīcīnus, ī (m.) **שכן**
 victima, ae (f.) **בHEMA לקורבן, קורבן**
 victōria, ae (f.) **ניצחון**
 videō, vidēre, vīdī, vīsum (v.) **לראות ; לודא, לדאוג**
 vigilō, vigilāre, vigilāvī, vigilātum (v.) **לפקוח עין, לעמוד על המשמר**
 vīlis, vīle (adi.) **זול**
 vincō, vincere, vīcī, victum (v.) **לנצח, לכבוש, להביס, לגבור על**
 vinculum/vinclum, ī (n.) **קשר ; גְּבָל**
 vindicō, vindicāre, vindicāvī, vindicātum (v.) **להושיע, לשחרר ; לנוקם (ב-), להעניש**
 vīnum, ī (n.) **יין**
 violō, violāre, violāvī, violātum (v.) **להתנаг רע עם, לנוהג בגסות; להזיק, לפגוע**
 vir, virī (m.) **גבר, איש, בעל**
 virgō, virginis (f.) **עלמה, בתולה**
 virītim (adv.) **כל אחד ואחד, איש איש**
 virtus, virtūtis (f.) **מעלה, מידת טובה, סגולת ; גבורה, אומץ**

©

Abraham Arouetty: *Prolegomena ad Linguam Latinam*, MMXXII
2022 אברהם ארוואטי : מבוא ללטינית,

vīs (f.; pl.: vīrēs, vīrium) כוח, אלימות, תקיפות ; (ברבים) כוח, עוצמה, משאבים
vīsō, vīdere, vīsī, vīsum (v.) לבקר ; לראות (v.)
vīta, ae (f.) חיים
vitium, ī (n.) פגם, פגע, ליקוי, مجرעת, חטא
vītō, vītāre, vītāvī, vītātum (v.) להימנע מ-, לרוחוק/להתחמק מ-, להירעע מ-
vīvō, vīvere, vīxī, victum (v.) לחיות, להיות בחיים (v.)
vix (adv.) כמעט שלא, בקושי (v.)
volō, velle, voluī, --- (v.) לרצות (v.)
voluntās, voluntātīs (f.) רצון
voluptās, voluptātis (f.) עונג, תעונג, הנאה ; תשוקה
vōs (pron. pers.) אתם, אתם
vōx, vōcis (f.) קול, צליל ; הגייה ; שפה ; אמרה, היגד, מילה
vulgus/volgus, ī (n.) המון, קהל, אספסוף (h)
vulnerō, vulnerāre, vulnerāvī, vulnerātum (v.) לפצוע, לפגוע
vulnus, vulneris (n.) פצע ; פגיעה ; חתך (n.)
vultus, vultūs (m.) פנים, הבעת פנים, ארשת ; מראה, מבט

Z

Zēno, Zēnōnis (m.) זנון (פילוסוף, מייסד האסכולה הسطואית)

